

<u>1 PRIEDAS</u>	AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 M. PLANO PROJEKTAS
------------------	--

projektas

PATVIRTINTA

Akmenės rajono savivaldybės tarybos
2023 m. _____ d.
sprendimu Nr.

**AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021-2027 M. PLANAS**

Turinys

Ivadas	6
1. ESAMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ	7
1.1 Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	7
1.2 Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	11
1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas	11
1.2.2 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai	15
1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas	19
1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas	19
1.5 Komunalinių atliekų šrautai ir jų tvarkymas	21
1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas	21
1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas	22
1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas	28
1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas	34
1.7 Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metas nustatytų priemonių įgyvendinimas	40
1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	47
2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.	48
2.1. Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	48
2.2. Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai	50
2.3 Komunalinių atliekų šrautų susidarymo ateityje vertinimas	52
2.4 Komunalinių atliekų šrautų tvarkymo ateityje vertinimas	55
2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas	59
2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	59
2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas	62
2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	63
2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	65
2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės	66
2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas	66
3. AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS	68
3.1 Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.	68
3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai	79

Lentelės ir paveikslai

1 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutartys.....	9
2 lentelė. Sutartys dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos Akmenės r. sav.	9
3 lentelė. Gyventojams taikomi VR dydžiai, 2021-2022 m.....	13
4 lentelė. Vidutinės namų ūkių vietinės rinkliavos išlaidos Šiaulių regiono savivaldybėse, 2021 m...	13
5 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys	15
6 lentelė. Šiaulių regione, įskaitant Akmenės r. sav., įgyvendintos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės.....	19
7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Akmenės r. sav., 2020 m.....	20
8 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Akmenės r. sav. ir Šiaulių regione, 2015-2021 m.....	21
9 lentelė. Akmenės r. sav. susidariusių komunalinių atliekų sudėtis 2015-2021 m., tonomis.....	21
10 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugos Akmenės r. sav. apimtys.....	23
11 lentelė. Mišrios komunalinės atliekos, 2015-2020 m.....	23
12 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginiuose, tonos	27
13 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos	28
14 lentelė. Šalinimo įrenginių pajėgumai, tonos.....	28
15 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Akmenės r. sav.....	29
16 lentelė. Konteinerine sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys, 2015-2020 m., tonos	29
17 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonos.....	30
18 lentelė. DGASA ir APP surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonos	30
19 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Akmenės r. sav.....	30
20 lentelė. Sutvarkytas žaliųjų atliekų kiekis, tonos	31
21 lentelė. DGASA surinktas tekstilės atliekų kiekis, tonos.....	31
22 lentelė. Kitų atliekų surinkimo būdai Šiaulių regione.....	32
23 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis	32
24 lentelė. Sutvarkytas bešeimininkių atliekų kiekis, tonos	34
25 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti pagrindiniai uždaviniai.....	34
26 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos....	35
27 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos	35
28 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos	36
29 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas.....	36
30 lentelė. Akmenės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams nustatytų priemonių įgyvendinimas	40
31 lentelė. Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė.....	47
32 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Akmenės rajone.....	49
33 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Akmenės rajone iki 2027 m.	52
34 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (nevertinant namudinio kompostavimo kiekių), tonomis.....	53
35 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis	53
36 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo ir juridinių asmenų pakuočių atliekų kiekiais), tonomis	54
37 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų šrantai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) Akmenės rajone 2022-2027 m., tonomis.....	57
38 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Akmenės rajone iki 2027 m.	57

39 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Akmenės rajone iki 2027 m..	57
40 lentelė. Esama žaliųjų atliekų kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Akmenės rajone, vnt.	60
41 lentelė. Planuojami surinkti maisto ir virtuvės atliekų kiekiai Akmenės rajone	61
42 lentelė. Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Akmenės rajone, vnt.	61
43 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Akmenės rajone	65
44 lentelė. Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.	69
45 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas.	79

1 paveikslas. Akmenės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema	10
2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.	14
3 paveikslas. Reikšmingiausi ŠRATC įgyvendinti ir įgyvendinami infrastruktūriniai projektai	18
4 paveikslas. Esama Akmenės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistema	20
5 paveikslas. Pirminio rūšiavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys, 2015-2021 m.	22
6 paveikslas. Apibendrinta mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.	24
7 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.	25
8 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis	25
9 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.	26
10 paveikslas. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo schema	26
11 paveikslas. Po apdorojimo MBA pašalintų ir deginimo įrenginiuose panaudotų MKA kiekis	27
12 paveikslas. Sukurtos surinkimo infrastruktūros ir atskirai surinktų pakuočių atliekų santykis	29
13 paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių išsidėstymas Šiaulių regione	33
14 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Akmenės rajone iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)	55
15 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Akmenės rajono savivaldybėje, 2027 m.	58

Sąvokos

Santrumpa	Reikšmė
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
APP	Atliekų priėmimo punktas
APVA	Aplinkos projektų valdymo agentūra
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGA	Didelių gabaritų atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
EEĮ	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ES	Europos Sąjunga
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
KATS	Komunalinių atliekų tvarkymo sistema
LR	Lietuvos Respublika
MBA	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
MVA	Maisto ir virtuvės atliekos
NP	Naudotos padangos
PA	Pakuočių atliekos
PET	Polietilenteraftalatas
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
ŠRATC	Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras
USAD	Užstato sistemos administratorius
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
VR	Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą
VU	Vilniaus universitetas
ŽA	Žaliosios atliekos
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

Ivadas

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujiną 2014 m. spalio 30 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-223/E patvirtintą *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014–2020 metams*, numatant priemones, užtikrinančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame *2021-2030 metų nacionalinio pažangos plane*, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 573 patvirtintame *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* ir *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*, patvirtintame Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023-03-30 sprendimu Nr. ŠR/TS-15, nustatytų tikslų bei užduočių įgyvendinimą.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, savivaldybės lygmens atliekų prevencijos ir tvarkymo plano vykdymo laikotarpis sutampa su *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano* vykdymo laikotarpiu. *Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* ir 2022 m. rugpjūčio 19 d. LR aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-274 *Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ pakeitimo* nuostatas.

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės apžvalga;
2. Atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
3. Atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas.

Už *Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* rengimą ir įgyvendinimo koordinavimą yra atsakinga VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras. Planą įgyvendina Akmenės rajono savivaldybė.

Sprendimus dėl *Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimų priima Akmenės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliekamos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu*.

1. ESAMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ

Esama atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė parengta 2015-2021 m. laikotarpiui vadovaujantis VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro, Akmenės rajono savivaldybės, Aplinkos apsaugos agentūros, Lietuvos statistikos departamento bei kitų oficialių šaltinių aprobuotais duomenimis.

1.1 Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, apdorojimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims). Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, už savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, būtiną jos teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizavimą atsakingos savivaldybių institucijos. Savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją vienos ar kartu su kitomis savivaldybėmis įsteigtam juridiniam asmeniui – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui.

Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Šiaulių komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Šiaulių regiono) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, kuri apima Akmenės r., Joniškio r., Kelmės r., Šiaulių m., Šiaulių r., Pakruojo r. ir Radviliškio r. savivaldybių teritorijas, dalis. Šią sistemą organizuoja ir administruoja Šiaulių apskrities savivaldybių bendrai 2002 m. birželio 25 d. įsteigta VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – ŠRATC).

Pagrindinis ŠRATC veiklos tikslas yra šiuolaikiškos, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos aplinkosaugos standartus atitinkančios ir ekonomiškai efektyvios vieningos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas, jos funkcionavimo organizavimas, plėtojimas ir administravimas Šiaulių apskrities teritorijoje. ŠRATC veiklos sritys apima:

- vieningos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimą ir plėtrą;
- Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno eksploatavimą;
- atliekų priėmimo punktų, kompostavimo aikštelių ir kitų atliekų surinkimo, tvarkymo objektų eksploatavimą;
- šiandieninių aplinkosaugos reikalavimų nebeatitinkančių sąvartynų uždarymą ir sutvarkymą;
- eksploatuojamo regioninio sąvartyno ir visų uždarytų bei sutvarkytų sąvartynų monitoringo vykdymą;
- komunalinių atliekų surinkimo iš fizinių ir juridinių asmenų organizavimą;
- buityje susidarantių antrinių žaliavų surinkimo iš gyventojų organizavimą;
- namų ūkiuose susidarantių biologiškai skaidžių atliekų surinkimo organizavimą;
- buityje susidarantių pavojingų atliekų surinkimo iš gyventojų organizavimą;
- žaliųjų atliekų priėmimą ir kompostavimą žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse;

- komunalinių ir nepavojingų ūkinių bei komercinių atliekų, kurių šiuo metu nėra galimybių perdirbti, priėmimą ir šalinimą Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne;
- principo „teršėjas moka“ įgyvendinimą;
- vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimą;
- pagalbą regiono savivaldybėms sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus;
- pagalbą savivaldybėms rengiant regiono ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus, regione ir savivaldybių teritorijose atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų ir sprendimų projektus;
- visuomenės informavimą ir švietimą komunalinių atliekų tvarkymo klausimais.

2006 m. gegužės 24 d. Akmenės r. sav. tarybos sprendimu Nr. T-85 *dėl koncesijos sutarties teikti Akmenės rajono savivaldybės teritorijoje viešąsias atliekų tvarkymo paslaugas sudarymo* ŠRATC pavestos atliekų surinkimo, vežimo, rūšiavimo, šalinimo, savivaldybės teritorijoje esančių sąvartynų / šiukšlynų uždarymo ir jų rekultivavimo bei priežiūros po uždarymo funkcijos. Remiantis koncesijos sutartimi ŠRATC taip pat atsakinga už: komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimą, palaikymą, vystymą ir plėtrą, savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros kūrimą, vystymą bei vietinės rinkliavos rinkimo administravimą. ŠRATC įgyvendina ir kitas koncesijos sutartyje numatytas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas.

Vadovaujantis 2012 m. birželio 28 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-165 patvirtintomis Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėmis, savivaldybė įgyvendina šias komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas:

- tvirtina savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą ir komunalinių atliekų tvarkymo taisykles, vietinės rinkliavos nuostatus ir rinkliavos dydį, priima kitus Savivaldybės gyventojams ir juridiniams asmenims privalomus sprendimus atliekų tvarkymo klausimais ir viešina juos nustatyta tvarka bei kontroliuoja jų vykdymą savo teritorijoje;
- kartu su kitomis Šiaulių regiono savivaldybėmis kontroliuoja ŠRATC veiklą, kuriant ir eksploatuojant regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą;
- organizuoja atliekų, kurių turėtojo neįmanoma nustatyti arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą;
- dalyvauja organizuojant ir plėtojant regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, taip pat užtikrinant regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir plėtojimo užduočių savivaldybės teritorijoje vykdymą;
- kartu su administratoriumi Savivaldybės atliekų tvarkymo administravimo sutartyje apibrėžtomis sąlygomis vykdo atliekų tvarkymo paslaugų kokybės kontrolę;
- prižiūri, kad gautos vietinės rinkliavos lėšos už atliekų tvarkymą būtų panaudotos tik atliekų tvarkymo sistemai eksploatuoti ir vystyti;
- kartu su administratoriumi savivaldybės atliekų tvarkymo administravimo sutartyje apibrėžtomis sąlygomis vykdo atliekų turėtojų švietimą komunalinių atliekų tvarkymo srityje;
- planuoja, ruošia detaliuosius planus bei tvirtina konteinerinių aikštelių išsidėstymo vietas daugiabučių namų rajonuose.

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis siekdamas užtikrinti geros kokybės ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems savivaldybės teritorijos gyventojams, organizuodamos komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymą, savivaldybės (arba savivaldybių pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriai) privalo su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sudaryti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnyje nurodytas bendradarbiavimo sutartis ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutartis. ŠRATC bei UAB „Naujosios Akmenės komunalininkas“ yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis bei trišales laikinas sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo Akmenės r. sav. teritorijoje.

1 lentelė. Pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo laikinosios sutartys

Organizacija	Sutartis
VšĮ „Gamtos ateitis“	2015 m. birželio 15 d. Nr. GA/06/15-03/S-15-132
VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	2013 m. rugsėjo 17 d. Nr. PTO/L/13-27/S-13-144
VšĮ „Žaliasis taškas“	2013 m. lapkričio 4 d. Nr. KAS-30

Šaltinis: ŠRATC

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat nustatyta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytą elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos.

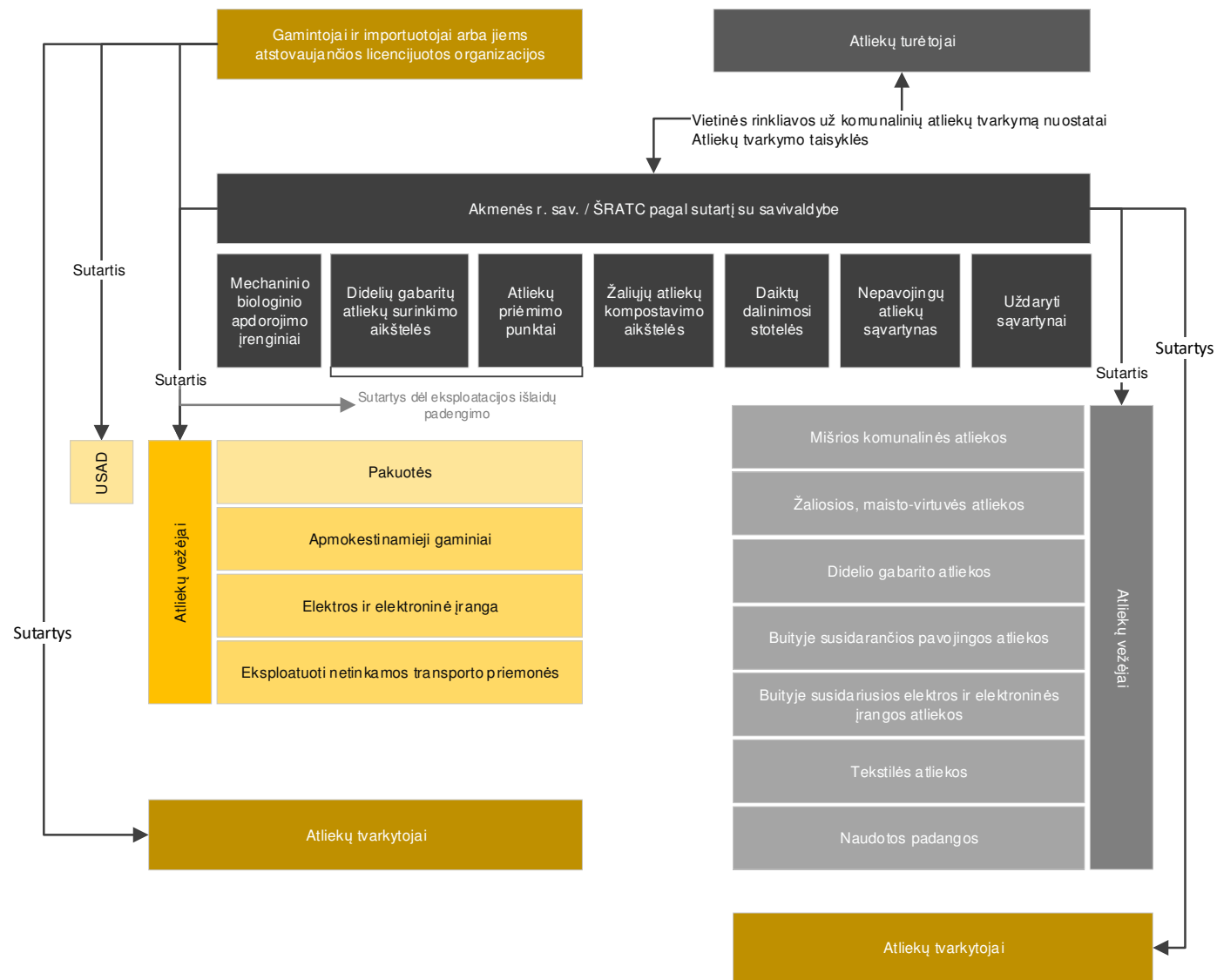
2 lentelė. Sutartys dėl papildančios atliekų surinkimo sistemos Akmenės r. sav.

Organizacija	Kita sutarties šalis	Sutarties data	Sutarties Nr.	Sutarties dalykas
Asociacija „EEPA“ trišalės sutartys	Akmenės r.	2016-02-01	S-16-10/SS-26	Dėl papildančios elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemos
Gamintojų ir Importuotojų Asociacija	VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras	2017-12-13	20171213/2/S-17-304	Sutartis dėl gaminių atliekų surinkimo bei visuomenės informavimo ir švietimo

Šaltinis: ŠRATC

Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pavaizduota 1 paveiksle.

1 paveikslas. Akmenės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema

Šiaulių regiono savivaldybių veiksmai organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą – suderinami regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų pagrindu, kaip tai nustato *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas*. 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9 buvo patvirtintas pirmasis *Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas*, kuriame buvo numatyti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo etapai ir šios sistemos organizavimas. Siekiant užtikrinti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionalumą bei vystymąsi ir toliau tobulinant komunalinių atliekų surinkimo, tvarkymo ir perdirbimo infrastruktūrą, Šiaulių regiono plėtros taryba 2009 m. gruodžio 9 d. sprendimu Nr. R-55 patvirtino *Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planą 2009–2018 metams*, kurį vėliau atnaujino 2014–2020 m. periodui (2014 m. lapkričio 11 d. sprendimas Nr. 51/5S-50).

Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemai organizuoti savo teritorijose, 2014 m. spalio 30 d. Akmenės r. sav. taryba sprendimu Nr. T-223/E patvirtino *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014-2020 metams*. Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis ir siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014-2020 metams* turi būti atnaujintas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Akmenės r. sav. detalai reglamentuojamas 2012 m. birželio 28 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-165 patvirtintose *Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse*.

1.2 Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš šių šaltinių: vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybės biudžeto, skolintų lėšų, ES bei valstybės paramos lėšų.

1.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Atliekų tvarkymas finansuojamas vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme* nustatytu principu „teršėjas moka“. Šis principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma vadovaujantis šiais principais:

- *solidarumo*. Šis principas, nustatant rinkliavą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, reiškia, kad palankesnes sąlygas dėl ekonominių, gyvenamosios vietos, atstumo iki atliekų tvarkymo įrenginių ar kitų priežasčių turintys komunalinių atliekų turėtojai prisideda prie komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo, kad būtų sudarytos prieinamos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis komunalinių atliekų turėtojams, kurie tokių sąlygų neturi

ir kuriems rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tampa didesne našta;

- *proporcingumo*. Šio principo įgyvendinimas turi užtikrinti, kad rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydis neviršytų to, kiek yra būtina komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos finansavimo tikslui pasiekti. Šis principas reikalauja, kad komunalinių atliekų turėtojams nustatyta rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą būtų proporcinga galinčiam susidaryti ar susidaranti komunalinių atliekų kiekiui dėl atliekų turėtojų nekilnojamojo turto ir jo panaudojimo paskirties ir (ar) veiklos;
- *nediskriminavimo*. Šis principas komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje reiškia, kad, nustatant rinkliavą ar kitą įmoką už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą tos pačios kategorijos komunalinių atliekų turėtojams, turi būti taikomi vienodi rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatymo ir apskaičiavimo metodai, tvarka ir dydis;
- *sąnaudų susigrąžinimo*. Šis principas reikalauja, kad už suteiktą paslaugą gautos pajamos padengtų būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, reikalingas tai paslaugai teikti. Įgyvendinant šį principą, reikia nustatyti tokį rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, kuris užtikrintų, kad komunalinių atliekų turėtojai padengtų būtinąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas, kurios patiriamos siekiant užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
- *skaidrumo*. Šio principo įgyvendinimas turi užtikrinti, kad informacija apie rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatymo ir apskaičiavimo metodus, tvarką ir dydį turi būti vieša.

Nustatyti principai įgyvendinami apskaičiuojant įmokas (tarifus) arba vietinę rinkliavą už KA tvarkymą vadovaujantis 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 711 *dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo*. Taisyklės nustato bendruosius rinkliavos ar kitos įmokos dydžio nustatymo reikalavimus už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Šiomis taisyklėmis remiasi savivaldybės nustatydamos rinkliavos ar kitos įmokos dydį. Taisyklių esmė – nustatyti pastovias bei kintamas būtinąsias komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamo turto objektas (objektų sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Pastovioji rinkliavos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias, o kintamoji - kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas. Pastovioji rinkliavos ar kt. įmokos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas, nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius, gyventojų / darbuotojų skaičius. Kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai: naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis), naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnumas, atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svoris.

Vietinė rinkliava ar kt. įmoka Akmenės r. sav. yra nustatoma ir administruojama vadovaujantis savivaldybės 2017 m. gegužės 31 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-104 (E) patvirtintais vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatais.

Akmenės r. sav. taikomas dvinarės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą modelis, kai gyventojai butuose daugiabučiuose namuose pastoviaja ir kintamąja rinkliavos dalimi apmokestinami priklausomai nuo registruoto gyventojų skaičiaus, individualių namų savininkai pastoviąją dalį moka nuo deklaruoto gyventojų skaičiaus, o kintamąją – nuo ištuštintų konteinerių skaičiaus ir tūrio.

Juridiniai asmenys neturintys jiems priskirto konteinerio vietinės rinkliavos kintamąją ir pastoviąją dalį moka priklausomai nuo jiems priskirto parametro (darbuotojų skaičiaus, bendrojo ploto). Juridiniai asmenys turintys priskirtą konteinerį atsiskaito už kintamąją dalį pagal ištuštinto konteinerio tūrį ir ištuštinimo skaičių.

3 lentelė. Gyventojams taikomi VR dydžiai, 2021-2022 m.

Atliekų turėtojų grupė	Apmokestinamasis parametras		Vietinės rinkliavos dydis už apmokestinamąjį parametą	
	Pastovus parametras	Kintamas parametras	Pastovus VR dydis, Eur	Kintamas VR dydis, Eur
Daugiabučių gyvenamųjų namų butai	Deklaruotų gyv. skaičius		19,40	13,48
Individualūs gyvenamieji namai	Deklaruotų gyv. skaičius	0,12 m ³ konteinerio ištuštinimas	19,40	1,13
		0,24 m ³ konteinerio ištuštinimas	19,40	2,26
		1,1 m ³ konteinerio ištuštinimas	19,40	10,41
		Deklaruotų gyv. skaičius	19,40	13,48

Šaltinis: viešai prieinami duomenys

2021 m. vidutinės namų ūkio komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo išlaidos Akmenės r. sav. sudarė ~56,1 Eur/m. ir buvo vidutiniškai ~9,7 proc. didesnės nei Šiaulių regiono vidurkis. Regione didesnes komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo išlaidas nei Akmenės r. sav. patyrė Kelmės ir Pakruojo r. sav. gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto objektų savininkai.

4 lentelė. Vidutinės namų ūkių vietinės rinkliavos išlaidos Šiaulių regiono savivaldybėse, 2021 m.

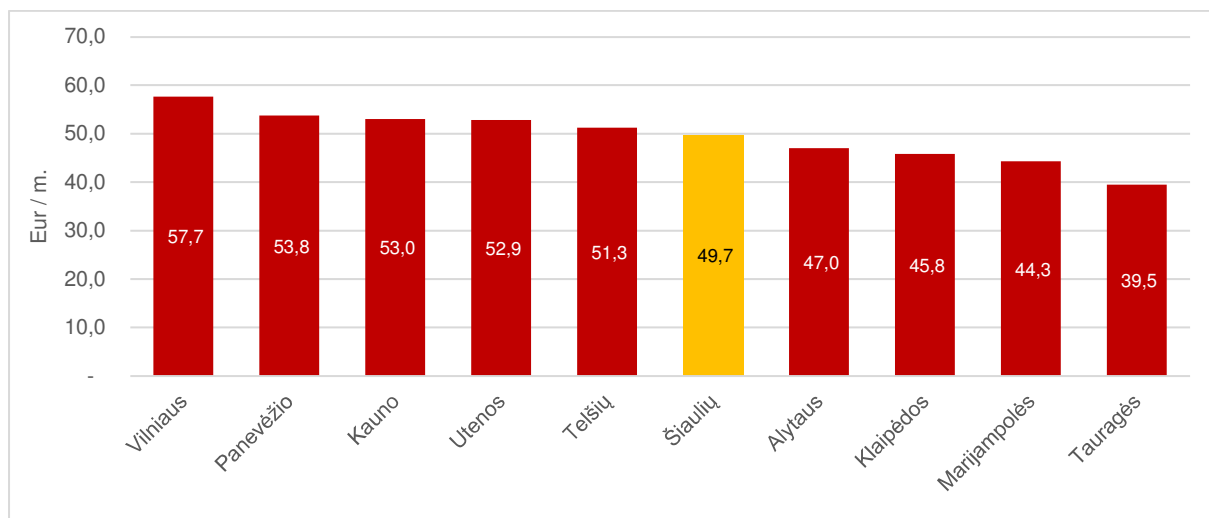
Savivaldybė	Gyv. paskirties objektų savininkai, vnt.	Priskaitymų vertė, Eur	Vidutinės VR išlaidos, Eur/vnt.
Akmenės r.	11.255	631.694	56,1
Joniškio r.	10.243	543.231	53,0
Kelmės r.	14.211	869.643	61,2
Pakruojo r.	11.166	729.310	65,3
Radviliškio r.	19.894	870.135	43,7
Šiaulių m.	52.575	2.508.621	47,7
Šiaulių r.	27.496	1.349.746	49,1

Savivaldybė	Gyv. paskirties objektų savininkai, vnt.	Priskaitymų vertė, Eur	Vidutinės VR išlaidos, Eur/vnt.
Iš viso	146.840	7.502.380	51.1

Šaltinis: savivaldybės, ŠRATC

Remiantis Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos pateikiamais 2020 m. duomenimis Šiaulių regione vieno namų ūkio vidutinės išlaidos komunalinių atliekų tvarkymui buvo artimos Lietuvos vidurkiui (49,5 Eur/m.). Kituose didžiuosiuose šalies regionuose (Vilniaus, Kauno, Panevėžio) namų ūkių išlaidos komunalinių atliekų tvarkymui, lyginant su Šiaulių regionu, yra nuo 7 iki 16 proc. didesnės.

2 paveikslas. Vidutinės namų ūkio KA tvarkymo išlaidos Lietuvos regionuose, 2020 m.

Atliekų turėtojų atsiskaitymas už einamaisiais metais priskaičiuotą vietinę rinkliavą kiekvienais metais gerėja, t. y. už priskaičiuotą rinkliavą atsiskaito vis didesnė NT objektų savininkų dalis. Akmenės r. sav. einamųjų 2021 m. rinkliavos surinkimo dalis sudarė – 82%.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, netinkamų eksploatuoti transporto priemonių, alyvos, ir kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos pagal gamintojo atsakomybės principą turi būti dengiamos šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neįskaitomos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą (naudotų padangų – dalinai).

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikros atliekos, kurioms taikomos gamintojo atsakomybės principas, yra surenkamos regioninėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūroje, šios infrastruktūros eksploatavimo išlaidos yra dalinai finansuojamos gamintojų ir importuotojų organizacijų, pagal su ŠRATC sudarytas dvišales sutartis.

5 lentelė. Atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, surinkimo ir finansavimo sutartys

Organizacija	Sutarties dalykas	Sutarties data	Sutarties Nr.
EEPA, asociacija	dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų	2016-07-21	S-16-112/2016-07-21
VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	surinkimo didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2013-10-28	20131028-1
VšĮ „PATs LT“	dėl padangų atliekų surinkimo	2022-01-20	S-21
A. Baniulio firma „Protekta“	didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo	2020-12-16	S-419/PA-21-02
UAB „Padangų profesionalai“		2021-04-02	S-160
UAB „Ekobazė“ / UAB „Felgas“		2021-04-02	S-159
UAB „Ekobazė“ / UAB „Melga“		2021-04-02	S-158
UAB „Ekobazė“ / UAB „Naftėnas“		2021-04-02	S-157
UAB „Ekobazė“ / UAB „Nortire“		2021-04-01	S-154
UAB „Ekobazė“ / UAB „Rytas“		2021-04-01	S-153
Autogamintojų ir importuotojų asociacija		2019-12-31	S-416
VšĮ Padangų importuotojų organizacija		2019-12-31	S-417
VšĮ "Gamintojų ir Importuotojų Asociacija"		2020-01-30	S-42/200130/1
UAB "PB GROUP"		2020-12-31	S-442

Šaltinis: ŠRATC

1.2.2 Įgyvendinti, įgyvendinami ir planuojami įgyvendinti investiciniai projektai

Projektinė veikla yra neatsiejama Akmenės r. sav. ir kartu Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros dalis. Nuo regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo pradžios ŠRATC įgyvendino daugiau kaip 10 projektų, kuriais sukurta didžioji dalis esamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir sudarytos tinkamos atliekų surinkimo, apdorojimo ir šalinimo sąlygos.

Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

Projekto tikslas – sukurti Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemą.

Projekto uždaviniai: Jurgeliškių k. (tuo metu buvęs Aukštrakių k.) (Šiaulių r.) pastatyti naują regioninę sąvartyną; Rekonstruoti privažiavimo kelią į Jurgeliškių k. (tuo metu buvo Aukštrakių k.) esantį regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną; Šiaulių apskrityje įrengti 34 atliekų priėmimo punktus; Šiaulių apskrityje įrengti 247 bendro naudojimo konteinerinių aikštelių; Kairiuose (Šiaulių raj.) įrengti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę; Uždaryti Šiaulių miesto senąjį sąvartyną Kairiuose; Šiaulių apskrityje uždaryti ir sutvarkyti 116 mažųjų sąvartynų (šiukšlynų); Įsigyti atliekų tvarkymo įrangą.

Projektas pradėtas 2001 m. gruodžio 21 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2008 m. gruodžio 31 d. Projekto vertė ~ 10 mln. Eur.

Šiaulių regiono Kairių sąvartyno uždarymo II etapas

Projekto tikslas – sumažinti gruntinio vandens ir dirvožemio (aplinkos) taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai.

Projekto veiklos – baigti formuoti ir uždengti kaupo šiaurinį ir šiaur rytinį šlaitus, išlaikant šlaitų nuolydį 1:3; galutinai uždengti kaupo viršūnę; rekultivuoti kaupą jį užsėjant žole; organizuoti, kad būtų įrengta biodujų surinkimo sistema, kuri leistų sąvartyne susidarancias biodujas panaudoti elektros energijai 800 kW pajėgumo jėgainėje gaminti; pastatyti atvirkštinio osmoso technologijos pagrindu sukonstruotus filtrato valymo įrenginius bei sutvarkyti esamus filtrato baseinus. Projektas pradėtas 2009 m. kovo 18 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2011 m. rugsėjo 17 d. Projekto vertė ~ 3,9 mln. Eur.

Šiaulių regiono senųjų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas

Projekto tikslas – sumažinti gruntinio vandens ir dirvožemio (aplinkos) taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai.

Projekto veiklos: Šiaulių regiono senųjų sąvartynų uždarymas, Šiaulių regiono užterštų teritorijų (šiukšlynų) sutvarkymas. Projektas pradėtas 2010 m. balandžio 22 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2014 m. kovo 21 d. Projekto vertė ~ 5,6 mln. Eur.

Šiaulių regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas

Projekto tikslas – 8 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir 4 kompostavimo aikštelių projektavimas ir įrengimas Šiaulių regione (Šiaulių, Akmenės, Kelmės, Pakruojo, Radviliškio, Joniškio rajonų savivaldybių teritorijose).

Projekto veiklos: Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas – sukurti prielaidas, kad gyventojams būtų suteikiamos visuotinos, prieinamos ir kokybiškos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos; Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių įrengimas – sukurti prielaidas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimui sąvartynuose. Projektas pradėtas 2008 m. spalio 8 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2014 m. rugsėjo 16 d. Projekto vertė ~ 4,9 mln. Eur.

Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra

Projekto tikslas – išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų atskyrimą ir tvarkymą pirminėmis biologiškai skaidžių atliekų surinkimo priemonėmis ir mišrių komunalinių atliekų apdorojimo linija.

Projekto uždaviniai – plėsti atliekų tvarkymo sistemą, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Projekto veiklos: atskiros biologiškai skaidžių atliekų surinkimo konteinerių bei kompostavimo dėžių įsigijimas ir įrengimas; pastatyti ir įrengti biologiškai skaidžių komunalinių atliekų apdorojimo liniją. Projektas pradėtas 2012 m. kovo 14 d., projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2016 m. rugsėjo 15 d. Projekto vertė ~7,5 mln. Eur.

Šiaulių regiono sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos statyba

Projekto tikslas – suprojektuoti biodujų vamzdyno atšaką į biodujų deginimo žvakę ir naują dujopūtę – kompresorinę, kuri sąvartyne susidarančias dujas perspektyvoje tiektų nauju dujotiekiu.

Projekto uždaviniai – Šiaulių regiono sąvartyno išskiriamų dujų surinkimas ir utilizavimas, panaudojant jas naudingos energijos gamybai vietoje, arba transportuojant vamzdynais.

Projektas suskirstytas į du veiklos etapus: I etapas – sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistema (vamzdžių klojimas, dujopūtės statymas ir biodujų žvakės įrengimas); II etapas – kogeneracinės jėgainės įrengimas.

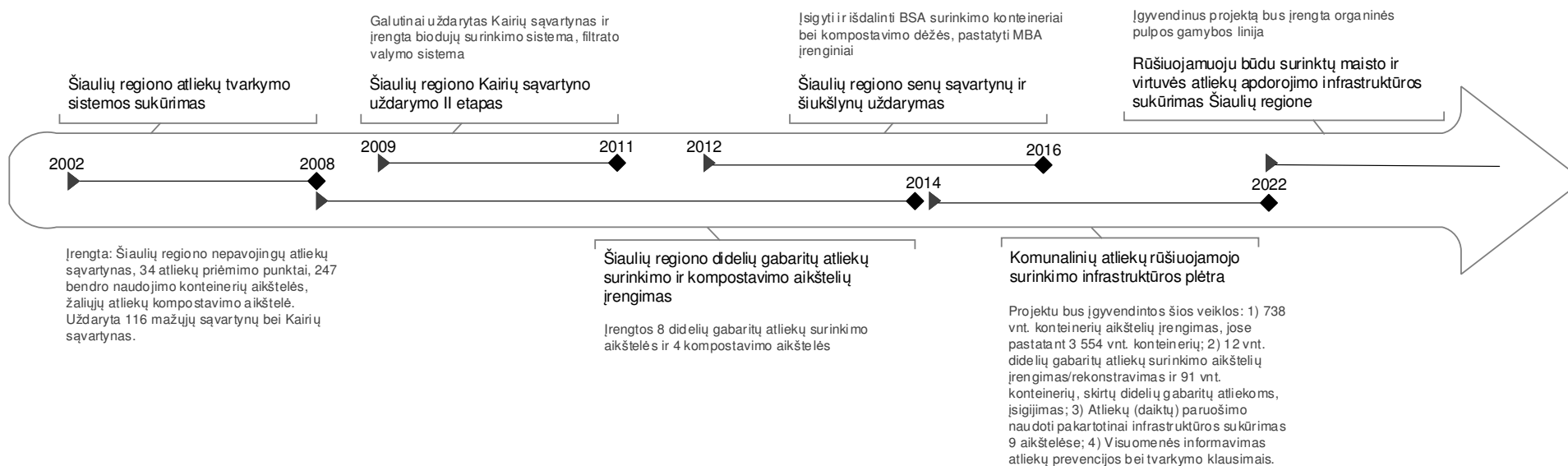
Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šiaulių regione

Projekto tikslas – tobulinti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūrą, sukuriant ir išplečiant komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai pajėgumus, informuojant visuomenę atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais.

Projekto uždaviniai – plėtoti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą Šiaulių regione ir informuoti visuomenę atliekų prevencijos bei tvarkymo klausimais.

Projektas pradėtas 2014 m. spalio 23 d., planuojama projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2023 m. spalio 1 d. Numatoma projekto vertė ~ 11,9 mln. Eur (be PVM).

3 paveikslas. Reikšmingiausi ŠRATC įgyvendinti ir įgyvendinami infrastruktūriniai projektai

1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas

Atliekų hierarchijoje pagrindinis prioritetas skiriamas atliekų prevencijai, kurios tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose. Šiaulių regiono savivaldybėse šis prioritetas įgyvendinamas taikant kompleksą organizacinių, administracinių, ekonominių bei kt. priemonių, kurias centralizuotai įgyvendina ŠRATC.

6 lentelė. Šiaulių regione, įskaitant Akmenės r. sav., įgyvendintos visuomenės švietimo ir informavimo priemonės

Priemonė	Planuotas rodiklis	2018	2019	2020	2021	Pasiektas rodiklis
Informacinės lentelės	1.454	1.454	-	-	-	1.454
Susitikimai su daugiabučių namų gyventojais	30	7	25	-	-	32
Šviečiamasis filmas	1	-	1	-	-	1
Informacinis / mokomasis animuotas klipas	1	-	1	-	-	1
Vietinė spauda	35	2	33	-	-	35
Facebook priemonės	60	-	60	-	-	60
Informacinės atmintinės	40.000	-	40.000	-	-	40.000
Lauko reklama	7	-	7	-	-	7
Edukacinė palapinė	1	-	1	-	-	1
Interaktyvūs žaidimai	1	-	1	-	-	1
Atributika	3.000	-	3.000	-	-	3.000
Visuomenės nuomonės tyrimai	2	-	1	-	-	1

Šaltinis: ŠRATC 2021 m. veiklos ataskaita

Šiaulių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane taip pat numatyta, kad siekiant skatinti ne tik prevencijos, bet ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus – būtina organizuoti pakartotinam naudojimui tinkamų gaminių priėmimą DGASA. Atsižvelgiant į tai Akmenės r. sav. teritorijose, 2020 m. sukurta daiktų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūra, t. y. įrengta daiktų dalijimosi stotelė „Daiktų kiemas“, kurioje sudaryta galimybė žmonėms dalintis nereikalingais, bet dar tinkamais naudoti daiktais.

Akmenės r. sav. taip pat taikoma dvinarė vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sistema, kuri individualių namų gyventojus skatina mažinti išmetamų atliekų kiekį ir tokiu būdu sumažinti už konteinerio ištuštinimą mokamos vietinės rinkliavos dydį.

1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų

turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse už 2020 m., komunalinių atliekų tvarkymo paslauga Akmenės r. sav. teikiama 100,00% atliekų turėtojų.

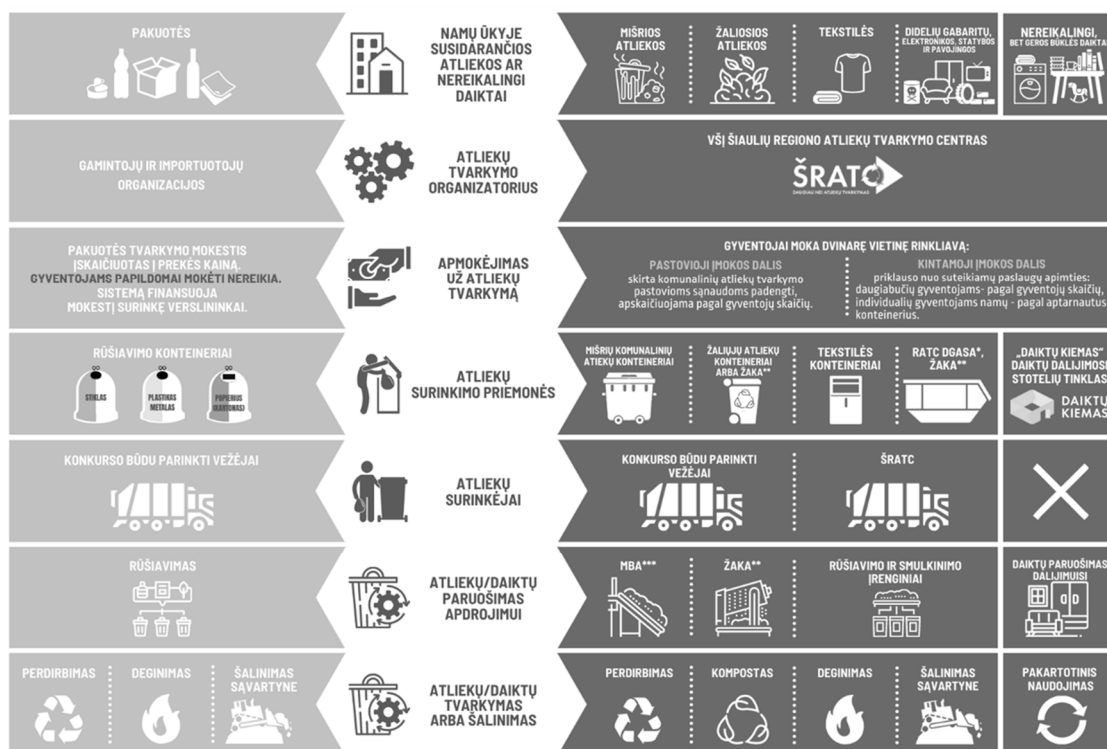
7 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas Akmenės r. sav., 2020 m.

Atliekų turėtojai	Atliekų turėtojų skaičius / dalis, kuriems teikiama paslauga	
	Vnt.	%
Daugiabučių gyvenamųjų namų butų savininkai	6.667	100,00
Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butų savininkai	4.676	100,00
Sodų paskirties objektų savininkai	1.770	100,00
Garažų paskirties objektų savininkai	738	100,00
Nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie yra juridiniai asmenys	0	100,00
Neišvardintų nekilnojamojo turto objektų savininkai	0	100,00
Iš viso	13.791	100,00

Šaltinis: AAA

Komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos: mišrių komunalinių atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, žaliųjų, tekstilės atliekų, elektros ir elektroninės įrangos, buities pavojingų, didžiųjų atliekų, naudotų padangų bei statybos ir griovimo atliekų.

4 paveikslas. Esama Akmenės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistema

*DGASA - Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė

**ŽAKA - Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

***MBA - Mechaninis biologinis apdorojimas.

1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas

1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas

Vertinant komunalinių atliekų susidarymą nagrinėti 2015-2021 m. atliekų kiekių bei 2016-2021 m. komunalinių atliekų sudėties duomenys. Atitinkami laikotarpiai pasirinkti atsižvelgiant į *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metams* taikymo laikotarpį bei egzistuojančių duomenų struktūrą. Vertinimui naudojami komunalinių atliekų, kurios patenka į savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo bei jas papildančias sistemas, kiekių duomenys¹.

2021 m. Akmenės r. sav. susidarė 7,03 tūkst. t komunalinių atliekų, t. y. 5% mažiau nei 2015 m. Vienam gyventojui tenkantis komunalinių atliekų kiekis išaugo nuo 350 kg/gyv. iki 379 kg/gyv. arba 1,4% per metus. Visu nagrinėjamu laikotarpiu Akmenės r. sav. susidarė ~6% visų Šiaulių regiono komunalinių atliekų.

8 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Akmenės r. sav. ir Šiaulių regione, 2015-2021 m.

Teritorija	Vnt.	Susidaręs komunalinių atliekų kiekis						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Akmenės r. sav.	t	7.384	6.532	6.279	6.086	6.687	6.872	7.026
	kg/gyv.	350	318	316	313	354	368	379
Šiaulių regionas	t	115.732	116.463	109.813	105.650	108.552	108.511	112.965
	kg/gyv.	415	425	411	400	415	416	435

Šaltinis: ŠRATC

Akmenės r. sav. komunalinių atliekų sudėtyje 2021 m. didžiausią komunalinių atliekų dalį sudarė inertinės bei kt. atliekos (39,2%) bei biologiškai skaidžios atliekos (36,0%), pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų kiekis sudarė tik 24,8% visų susidarantių komunalinių atliekų.

Kaip ir ankstesniais metais, taip ir 2021 m. plastikas (74%) ir stiklas (20%) sudarė didžiąją (94%) pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų dalį, o biologiškai skaidžiose atliekose dominavo maisto ir virtuvės (34%), popieriaus ir kartono (29%) bei žaliosios (16%) atliekos, kurios kartu sudarė 79% visų biologiškai skaidžių atliekų.

9 lentelė. Akmenės r. sav. susidariusių komunalinių atliekų sudėtis 2015-2021 m., tonomis

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidarančios KA	6.533	6.279	6.086	6.687	6.872	7.026
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	616	469	356	415	493	728
Žaliosios atliekos	454	363	283	412	446	416
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	110	109	55	8	64	77
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	680	656	1.045	1.077	1.258	855
Tekstilės atliekos	477	344	494	613	328	381

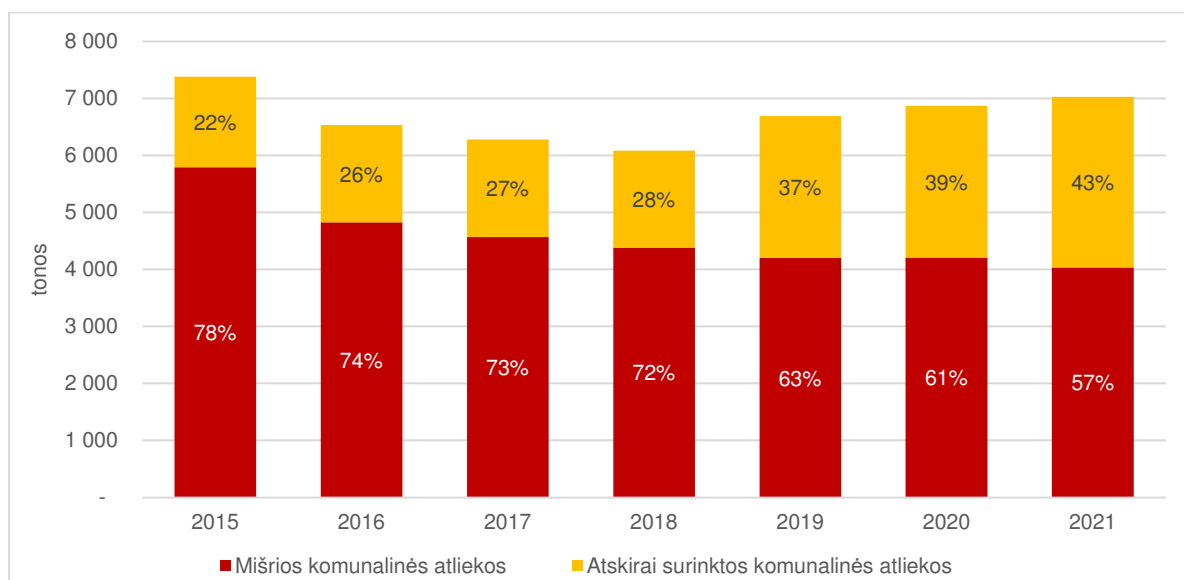
¹ Nagrinėjant komunalinių atliekų susidarymą nevertintas komerciniame sraute susidarantis pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų kiekis, kuris 2021 m. Akmenės r. sav. sudarė 123,3 t. Atitinkami metodiniai sprendimai pasirinkti kadangi: a) šie duomenys kiekvienais metais ženkliai svyruoja, todėl atrodo nepatikimai, iškraipo statistiką ir atitinkamai tendencijas, b) kadangi šios atliekos nesurenkamos ir netvarkomos per regiono / savivaldybių KA tvarkymo sistemą, tai plano priemonės šių atliekų surinkimo ir tvarkymo apimčių paveikti neturėtų

Atliekų kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	-	-	18	21	27	75
Biologiškai skaidžios atliekos	2.337	1.941	2.249	2.545	2.615	2.532
Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos	1.532	1.478	1.279	1.210	1.132	1.133
PET pakuočių atliekos	81	-	17	14	22	26
Kombinuotų pakuočių atliekos	52	27	22	17	13	30
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	176	98	117	97	150	94
Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos	373	402	430	446	506	460
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	2.214	2.005	1.866	1.784	1.823	1.742
Inertinės atliekos	679	1.515	1.035	1.225	1.356	1.440
Kitos atliekos	1.302	819	935	1.134	1.078	1.311
Inertinės ir kitos atliekos	1.982	2.334	1.970	2.358	2.434	2.751

Šaltinis: ŠRATC

2015-2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų kiekis kiekvienais metais augo vidutiniškai 12% per metus. 2021 m. pirminio rūšiavimo būdu surinktos atliekos sudarė 43% visų susidariusių komunalinių atliekų, kai 2015 m. sudarė tik 22%.

5 paveikslas. Pirminio rūšiavimo ir mišrių komunalinių atliekų apimtys, 2015-2021 m.

1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga Akmenės r. sav. apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, šių atliekų apdorojimą bei vėlesnį panaudojimą ir (ar) šalinimą sąvartyne.

Mišrių komunalinių atliekų surinkimas Akmenės rajono savivaldybėje organizuojamas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo bei kitų teisės aktų pagrindu parenkant atliekų vežėją, kuris teikia viešąsias komunalinių atliekų surinkimo paslaugas pagal Lietuvos

Respublikos aplinkos ministro įsakymo *dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų bei savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių* nuostatas.

Akmenės r. sav. mišrias ir kitas komunalines atliekas pagal 2011 m. kovo 17 d. Akmenės rajono komunalinių (mišrių ir išrūšiuotų antrinių žaliavų) ir žaliųjų atliekų surinkimo ir transportavimo į jų šalinimo vietas paslaugų tiekimo sutartį Nr. SS-124 / S-11-711 surenka ir veža UAB „Naujosios Akmenės komunalininkas“.

10 lentelė. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugos Akmenės r. sav. apimtis

Savivaldybė	Atliekų vežėjas	Susitarimo data	Surenkamos komunalinės atliekos						
			MKA	BSA	DGA	PA	EEĮ	NP	Tekstilė
Akmenės r.	UAB Naujosios Akmenės komunalininkas	2011-03-21	+	+	+	+	+	+	-

Šaltinis: komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo sutartis

Savivaldybėje po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose kolektyvinėse mišrių komunalinių atliekų surinkimo antžeminėse ir pusiau požeminėse konteinerinėse aikštelėse. Mišrios komunalinės atliekos iš daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų surinkti dažniausiai naudojami 1,1 m³, 5 m³ talpos konteineriai, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. MKA iš individualių namų, esančių Akmenės rajono savivaldybėje, surenkamos individualiais 0,12; 0,24 m³ konteineriais.

Augant pirminio rūšiavimo apimtims 2015-2021 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis Akmenės r. sav. sumažėjo nuo 5,8 iki 4,0 tūkst. t, t. y. 30,3%. Vienam gyventojui atitinkamu laikotarpiu tenkantis susidarantių komunalinių atliekų kiekis sumažėjo nuo 274 iki 218 kg/gyv.

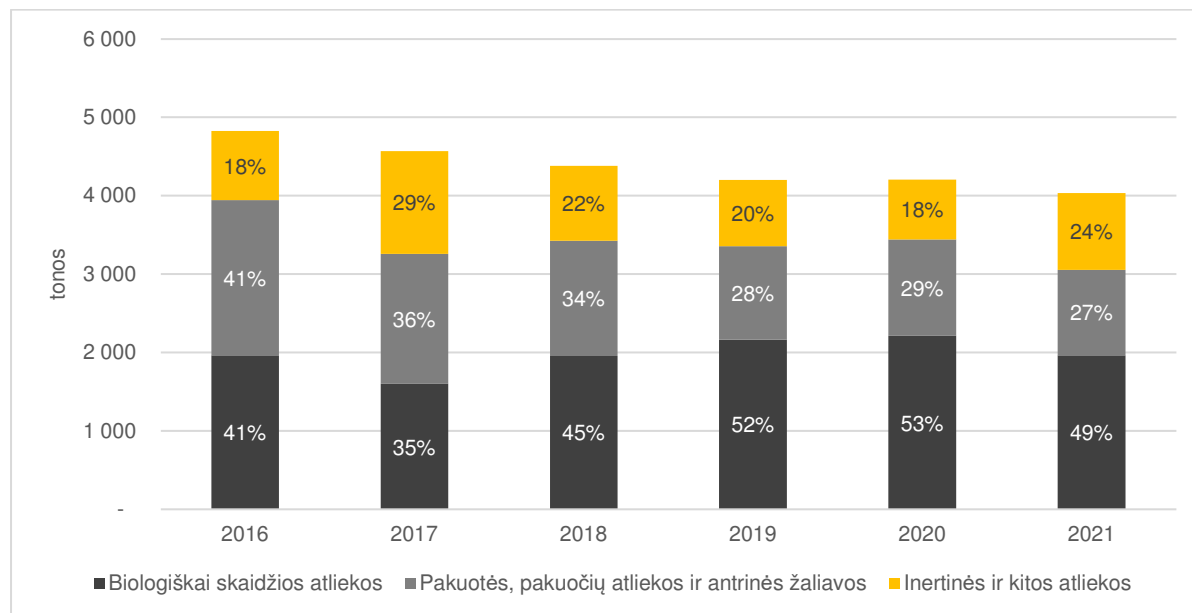
11 lentelė. Mišrios komunalinės atliekos, 2015-2020 m.

Teritorija	Vnt.	Mišrių komunalinių atliekų kiekis, t						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Akmenės r.	t	5.793	4.826	4.568	4.383	4.200	4.206	4.035
	kg/gyv.	274	235	230	226	222	225	218

Šaltinis: ŠRATC

Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimų rezultatai rodo, kad nuo 2016 iki 2021 m. Akmenės r. sav. mišriose komunalinėse atliekose ženkliai sumažėjo (nuo 41 iki 27%) pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų kiekis, todėl šiuo metu didžiąją dalį mišrių komunalinių atliekų sudaro biologiškai skaidžios atliekos (49%).

6 paveikslas. Apibendrinta mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2016-2021 m.

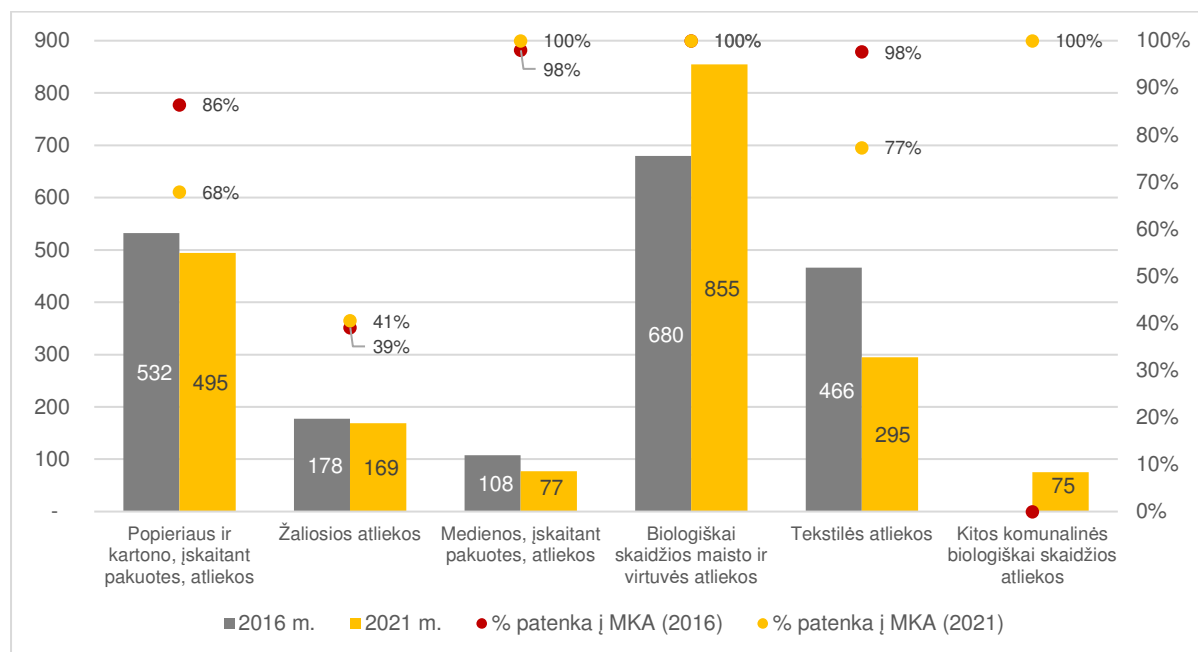

2021 m. į mišrias komunalines atliekas pateko ~78 proc. visų susidariusių biologiškai skaidžių atliekų, t. y. 6 proc. mažiau nei 2016 m. Didžiausią jų dalį sudarė maisto ir virtuvės (43,5%), popieriaus ir kartono (25,1%) ir tekstilės (14,9%) atliekos.

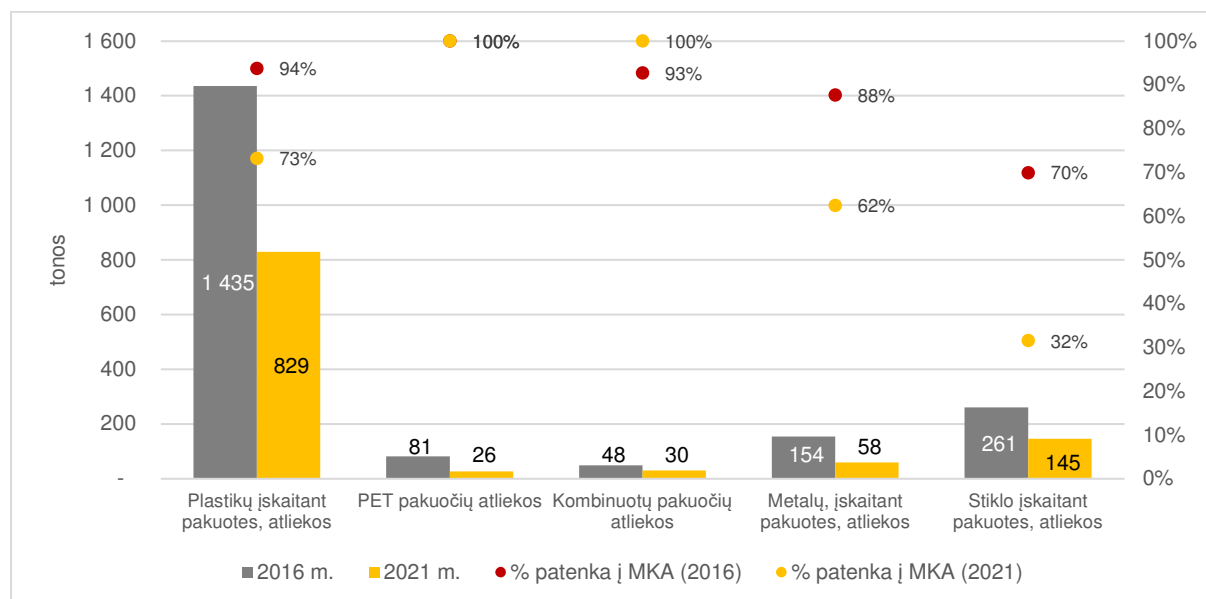
Į mišrias komunalines atliekas pateko visos savivaldybėje susidariusios maisto-virtuvės atliekos, medienos ir kitos biologiškai skaidžios komunalinės atliekos. Nuo 2016 m. ženkliai sumažėjo į mišrias komunalines atliekas patenkančių popieriaus ir kartono (-18%) bei tekstilės (-21%) atliekų. Mažiausiai į mišrias komunalines atliekas patenka žaliųjų atliekų (39%), kadangi šios atliekos jau kuris laikas yra priimanamos į žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles. Lyginant su kitomis Šiaulių regiono savivaldybėmis, kuriose žaliosios atliekos iš individualių namų surenkamos atskirai, Akmenės r. sav. į mišrias komunalines atliekas vis dar patenka didelė žaliųjų atliekų dalis.

Mišrių komunalinių atliekų sudėtyje esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis kiekvienais metais nuosekliai mažėja. 2016 m. į mišrias komunalines atliekas pateko 89% visų susidariusių pakuočių ir antrinių žaliavų, tuo tarpu 2021 m. jų dalis sudarė ~62%. Į mišrias komunalines atliekas patenkančių pakuočių ir antrinių žaliavų struktūroje vyraavo plastiko atliekos (2021 m. - 76%). Apie 73% šių atliekų 2021 m. buvo pašalinama į likutinių atliekų kontenerius ir tik ~27% surenkama pirminio rūšiavimo būdu. Didesnė pažanga matoma stiklo atskiro surinkimo srityje. Lyginant su susidarymu 2021 m. į mišrias komunalines atliekas pateko 32% stiklo atliekų, 2016 m. jų dalis buvo ženkliai didesnė ir sudarė ~70%. Ženkli pažanga matoma ir metalo atliekų surinkimo srityje, kadangi į MKA patenkantis kiekis sumažėjo nuo 88% (2016 m.) iki 62% (2021 m.).

7 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.

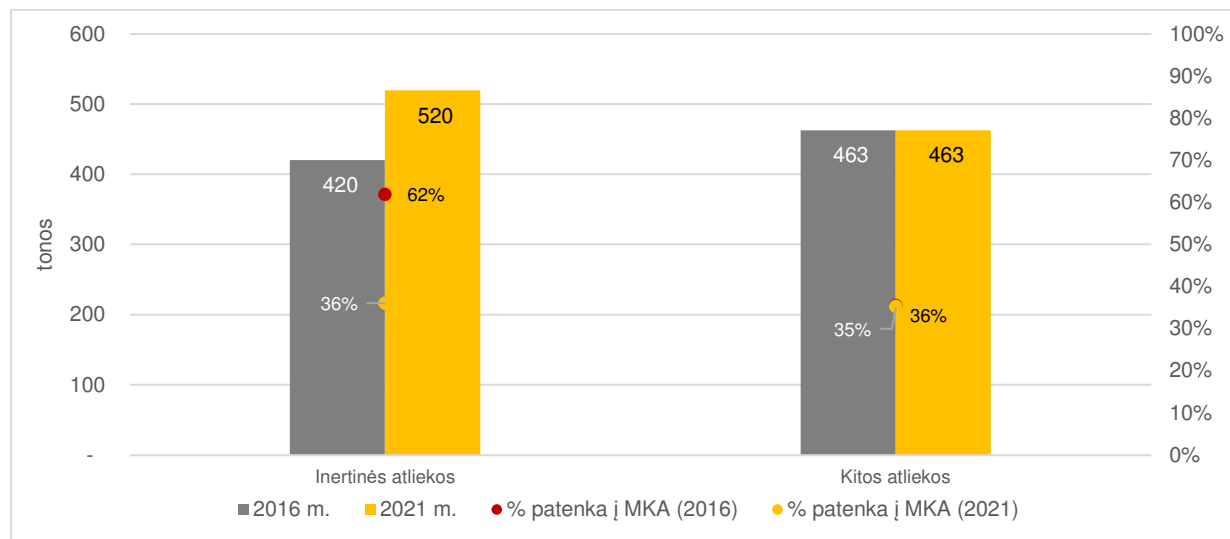

8 paveikslas. Mišriose komunalinėse atliekose esančių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų sudėtis

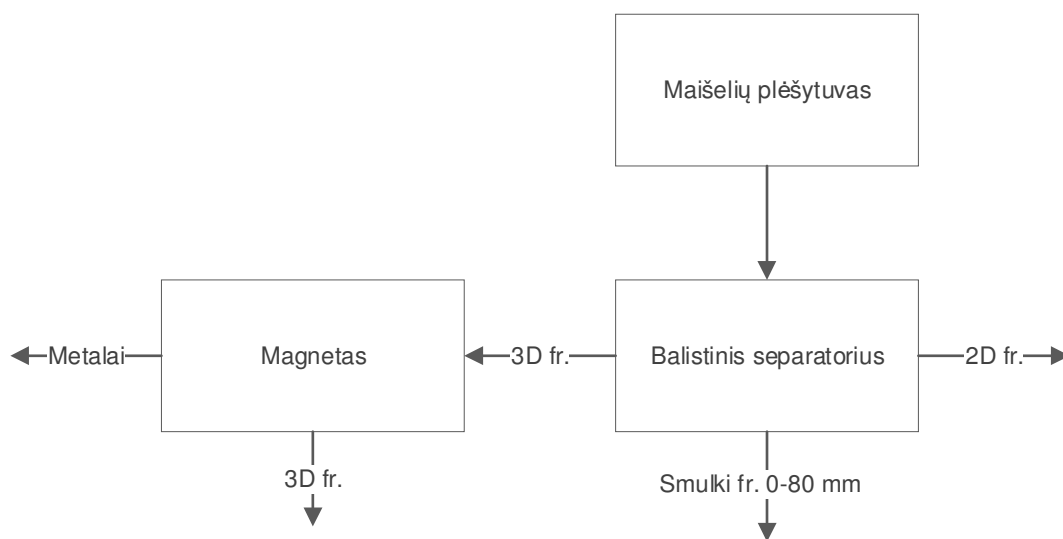
Inertinių ir kitų atliekų kiekis patenkančias į mišrias komunalines atliekas 2016-2021 m. išaugo nuo 883 iki 982 t, tačiau lyginant su susidarymu, jų dalis MKA sumažėjo nuo 45 iki 35% visų susidariusių inertinių ir kt. atliekų. Analizuojamu laikotarpiu inertinių atliekų kiekis patenkančias į mišrias komunalines atliekas sumažėjo beveik per pusę, nuo 62 iki 36%, tačiau kitų atliekų iš esmės nesikeitė.

9 paveikslas. Mišrioje komunalinėse atliekose esančių inertinių ir kitų atliekų sudėtis, 2016, 2021 m.

Surinktos mišrios komunalinės atliekos nuo 2016 m. yra apdorojamos mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose. Mechaninio apdorojimo įrenginiuose iš mišrių komunalinių atliekų magneto pagalba yra atskiriamos antrinės žaliavos (metalai), o likęs srautas balistinio separatoriaus pagalba suskirstomas į 2D, 3D ir smulkią frakciją.

10 paveikslas. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo schema

2017-2021 m. mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose per metus vidutiniškai buvo apdorojama ~62,2 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų. Mišrios komunalinės atliekos į MBA įrenginius pristatytos iš Akmenės r. sav. nagrinėjamu laikotarpiu vidutiniškai sudarė 6,8%.

Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų srauto išskiriama ~0,7-1,8% visų į mišrias komunalines atliekas patekusių pakuočių ir antrinių žaliavų (2021 m. 281 t iš 17 tūkst. t). Atskirta smulki frakcija, kurioje didžiausią dalį atliekų sudaro biologiškai skaidžios atliekos tolimesniu etapu yra apdorojama kompostavimo biotuneliuose. Šią frakciją stabilizavus, susidariusios žaliavos (techninis kompostas arba stabilatas) yra naudojami sąvartyno

eksploataciniais poreikiais (atliekų sluoksnių perdengimui, sąvartyno kaupo uždengimui, kaupo šlaitų apželdinimui). 2021 m. mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose atskirta biologiškai skaidžių atliekų dalis sudarė ~24,7 tūkst. t, iš kurių pagaminta 6,9 tūkst. t techninio komposto bei stabilato, kuris vėlesniu etapu panaudotas sąvartyno eksploatacijoje. Iš likusių MKA mechanškai išrūšiuotos energetinę vertę turinčios atliekos sudarė ~33,1 tūkst. t.

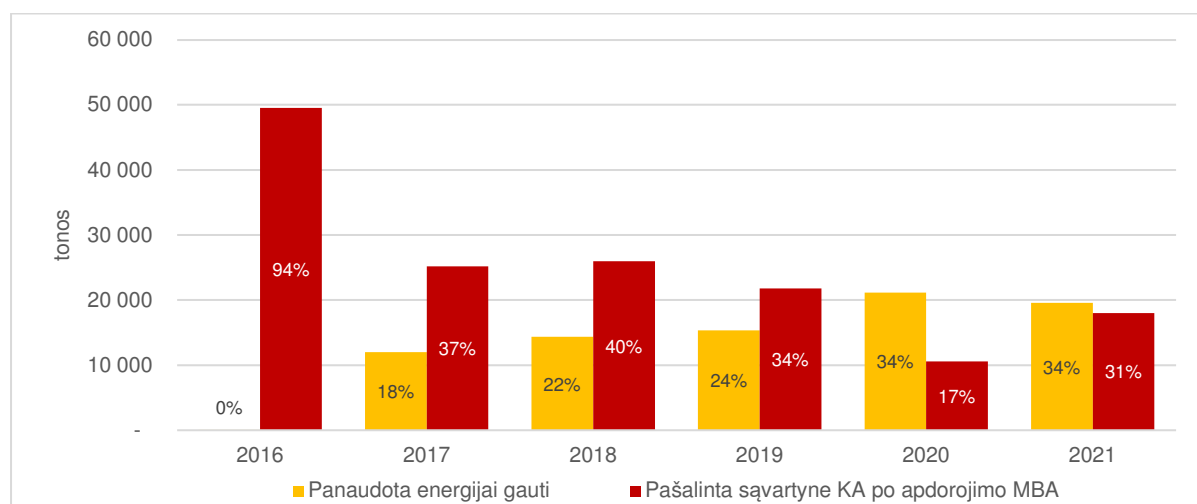
12 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų apdorojimas MBA įrenginiuose, tonos

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MBA įrenginiuose apdorotas MKA kiekis	52.946	67.641	64.688	63.975	61.817	57.918
MKA likutis nepatekęs į MBA įrenginius	22.499	-	-	-	-	-
MBA įrenginyje atskirtos atliekų frakcijos						
Antrinės žaliavos (metalai)	216	140	21	150	304	281
2D ir 3D frakcijos	27.067	37.201	40.289	37.118	38.490	32.585
Didelių gabaritų atliekos	1.193	1.037	474	315	337	503
Kitos atliekos	253	-	-	-	-	-
Atskirtos biologiškai skaidžios atliekos	24.167	29.255	23.899	26.392	22.687	24.717
Medžiagų panaudojimas po apdorojimo MBA						
Panaudota energijai gauti	42	12.004	14.335	15.353	21.164	19.558
Kitaip panaudota (techninis kompostas ir stabilatas)	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Pašalinta sąvartyne	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008

Šaltinis: ŠRATC

2017-2021 m. panaudojimui atliekų deginimo įrenginiuose perduota nuo 18 iki 34% visų apdorotų mišrių komunalinių atliekų, o pašalinta nuo 40 iki 17%. Atskirtos energetinę vertę turinčios atliekos panaudotos UAB „Gren Klaipėda“ atliekų deginimo įrenginiuose, likusios pašalintos Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.

11 paveikslas. Po apdorojimo MBA pašalintų ir deginimo įrenginiuose panaudotų MKA kiekis

Komunalines atliekas pradėjus apdoroti MBA įrenginiuose šalinamų atliekų kiekis ženkliai sumažėjo. 2021 m. sąvartyne pašalinta 25% visų susidariusių komunalinių atliekų, tuo tarpu, kai 2016 m. – 53%. Šalinamų komunalinių atliekų sudėtyje vis reikšmingesnę dalį sudaro

atliekos likusios po pirminio apdorojimo. 2021 m. šių atliekų dalis sudarė ~43% visų pašalintų atliekų. Daugiausiai po pirminio rūšiavimo pašalinama didelių gabaritų bei statybinių atliekų.

13 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas, tonos

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pašalinta komunalinių atliekų nuo susidarymo	53,2%	28,3%	28,9%	26,7%	17,5%	25,1%
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	61.924	31.111	30.574	28.944	19.030	28.349
Komunalinės atliekos po apdorojimo MBA	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Po pirminio rūšiavimo likusios atliekos	12.399	5.914	4.619	7.180	8.453	10.341
Sąvartyno eksploatacijoje panaudotas techninis kompostas	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Pašalintų ir eksploatacijoje panaudos komunalinės atliekos	73.883	50.956	52.323	50.034	33.594	35.336
Pašalintų ir eksploatacijoje panaudotų komunalinių atliekų dalis lyginant su komunalinių atliekų susidarymu	63,4%	46,4%	49,5%	46,1%	31,0%	31,3%

Šaltinis: ŠRATC

Visos komunalinės atliekos yra šalinamos Jurgeliškių k., Šiaulių r. sav. įrengtame Šiaulių nepavojingų atliekų sąvartyne. Bendras Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijos plotas – 21,2 ha; iš viso suprojektuotos 4 sąvartyno sekcijos, kurių bendras plotas – 11,7 ha. Projektinė sąvartyno talpa (be uždengimo) – 1.912,6 tūkst. m³. 2021 m. laisvi sąvartyno pajėgumai sudarė 43% visos sąvartyno talpos. Esant panašiam kaip 2021 m. atliekų šalinimo lygiui sąvartyno talpos pakaktų ateinančiam ~30 m. laikotarpiui.

14 lentelė. Šalinimo įrenginių pajėgumai, tonos

Kategorija	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sąvartyno pajėgumas	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490	2.199.490
Pašalinta komunalinių atliekų	61.924	31.111	30.574	28.944	19.030	28.349
Pašalinta gamybinių atliekų	11.959	19.845	21.750	21.090	14.564	6.987
Užimta sąvartyno talpa	1.042.402	1.093.358	1.145.682	1.195.716	1.229.310	1.264.646
Laisva sąvartyno talpos dalis	53%	50%	48%	46%	44%	43%

Šaltinis: sudaryta autorių

1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas

Pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

Akmenės r. sav. pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteineriais ir apvažiavimo būdu. Labiausiai paplitęs pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo būdas – stiklo, popieriaus / kartono ir plastiko atliekų surinkimo konteineriais. Pakuotės atliekos ir antrinės žaliavos surenkamos 1,6 m³, 1,8 m³ ir 3 m³, 5 m³ talpos konteineriais, kurie aptarnaujami savivaldybių lygmens atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytu dažnumu. Akmenės r. sav. individualiais pakuočių atliekų konteineriais aprūpinta didžioji namų valdų dalis (98%), o viena konteinerinė aikštelė butuose daugiabučiuose namuose tenka vidutiniškai 107 namų ūkiams.

15 lentelė. Pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūra Akmenės r. sav.

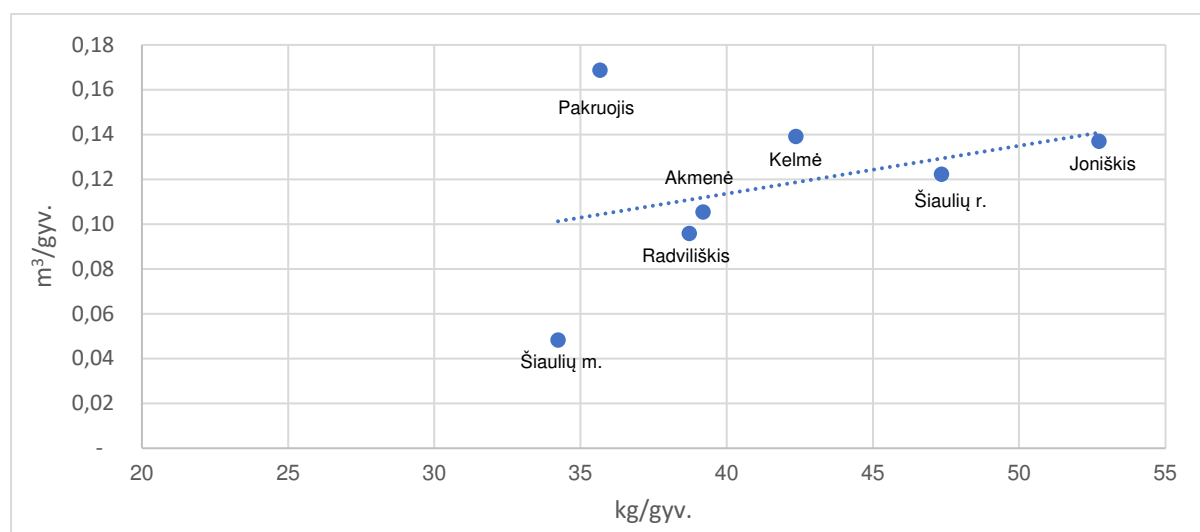
Kategorija	Individualios valdos	Butai daugiabučiuose namuose
Individualių valdų / būstų daugiabučiuose namuose skaičius	4.676	6.607
Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos pakuočių atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos / konteinerių aikštelių skaičius	4.569	62
Aprūpintų individualių valdų dalis / būstų daugiabučiuose namuose, kuriems tenka 1 aikštelė skaičius	98%	107

Šaltinis: ŠRATC

Pastebėtina tai, kad sukurtos infrastruktūros kiekis taip pat turi sąryšį su atskirai surenkamų pakuočių atliekų kiekiu. Lietuvos regionų patirties analizė rodo, kad savivaldybėse, kuriose infrastruktūros kiekis tenkantis vienam gyventojui yra mažesnis, nei $0,1 \text{ m}^3/\text{gyv.}$ santykinai surenkama mažiau pakuočių atliekų.

Akmenės r. sav. vidutiniškai surenkama $\sim 39 \text{ kg/gyv.}$, t. y. mažiau pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų nei bendras regiono vidurkis (41 kg/gyv.). Savivaldybėje didelė tokių pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, kaip popierius ir kartonas (68%), plastikas (73%) ir metalai (62%), dalis patenka į mišrių komunalinių atliekų srautą, todėl tai suponuoja, kad esamas rūšiavimo infrastruktūros išvystymas – nepakankamas.

12 paveikslas. Sukurtos surinkimo infrastruktūros ir atskirai surinktų pakuočių atliekų santykis

2015-2021 m. atskiras pakuočių atliekų surinkimas išaugo daugiau nei 3 kartus, t. y. nuo 209 iki 727 t. Nagrinėjamu laikotarpiu didžiausią konteinerine sistema surenkamų pakuočių dalį sudarė mišrios popieriaus ir plastiko atliekos ($\sim 44\%$) bei stiklas (37%).

16 lentelė. Konteinerine sistema atskirai surenkamų pakuočių atliekų apimtys, 2015-2020 m., tonos

Atliekų sudėtis	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stiklo atliekos	63	92	160	200	285	285	270
Popieriaus ir kartono atliekos	82	84	83	72	61	61	72
Plastiko atliekos	56	39	42	51	55	55	62

Atliekų sudėtis	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Metalo atliekos	8	7	5	5			-
Kombinuotos pakuotės atliekos	-	4	8	3			-
Mišrios popieriaus ir plastiko atliekos	-	-	-		212	212	323
Degi frakcija	-	-		16			-
Iš viso	209	226	298	346	613	613	727

Šaltinis: ŠRATC

Kaip ir visoje Lietuvoje užstato sistema Akmenės r. sav. pradėjo veikti nuo 2016 m. Nuo sistemos eksploatacijos pradžios iki 2021 m. surenkamų pakuočių kiekis išaugo daugiau kaip 45%, t. y. nuo 92 iki 155 t.

17 lentelė. Užstato sistema surinktas pakuočių atliekų kiekis, tonos

Savivaldybė / frakcija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Plastikų (PET), įskaitant pakuotes, atliekos		58	85	87	89	85	81
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos		15	19	22	26	27	29
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos		20	25	27	32	36	45
Iš viso	-	92	129	136	147	148	155

Šaltinis: ŠRATC, USAD

Akmenės r. sav. pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos taip pat yra surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, tačiau tokiu būdu surenkamų atliekų kiekis nėra reikšmingas, t. y. vidutiniškai per metus surenkama ~33 t pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų.

18 lentelė. DGASA ir APP surinktas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis, tonos

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Metalo atliekos	3					-	6
Pakuočių atliekos	79	37	20	43	8	15	31
Iš viso	82	37	20	43	8	15	37

Šaltinis: ŠRATC

Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Akmenės r. sav. buvo vienintelė savivaldybė, kurioje pagal 2012-2016 m. įgyvendintą projektą „Šiaulių regiono biologiškai skaidžių atliekų infrastruktūros plėtra“ gyventojams nebuvo sudarytos sąlygos rūšiuoti žaliąsias atliekas jų susidarymo vietoje. Atitinkamai šios atliekos šiuo metu iš Akmenės r. sav. gyventojų atskirai nėra surenkamos.

19 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra Akmenės r. sav.

Kategorija	Individualios valdos	Butai daugiabučiuose namuose
Individualių valdų / būstų daugiabučiuose namuose skaičius	4.676	6.607
Individualios valdos, kurioms sudarytos tinkamos žaliųjų atliekų pirminio rūšiavimo sąlygos / kontenerių aikštelių skaičius	-	-
Aprūpintų individualių valdų dalis / būstų daugiabučiuose namuose, kuriems tenka 1 aikštelė skaičius	0%	0

Akmenės r. sav. taip pat nėra žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių, todėl atskirai iš kapinių, parkų ar kt. surinktos žaliosios atliekos yra sutvarkomos dumblo apdorojimo aikštelėse. Individualių namų gyventojams yra išdalintos žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės.

20 lentelė. Sutvarkytas žaliųjų atliekų kiekis, tonos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Surinktas žaliųjų atliekų kiekis	231	277	251	196	169	187	247

Šaltinis: ŠRATC

Šiaulių regione maisto-virtuvės atliekos šiuo metu nėra surenkamos, tačiau įgyvendinus projektą „Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Šiaulių regione“ šias atliekas planuojama atskirai surinkti iš savivaldybių atliekų turėtojų ir apdoroti sukurtoje infrastruktūroje.

2021 m. Šiaulių regione pradėtas įgyvendinti bandomasis projektas, kurio metu iš Šiaulių m. sav. gyventojų surenkamos maisto-virtuvės atliekos. Prieš pradedant privalomą maisto-virtuvės atliekų surinkimą nuo 2024 m. projektu siekiama išsiaiškinti:

- galimą maisto-virtuvės atliekų surinkimo sistemos gyvybingumą;
- maisto atliekų sudėtį;
- gyventojų įpročius rūšiuoti.

Vertinama, kad įgyvendinus apdorojimo infrastruktūros sukūrimo projektą bus sudaryta galimybė atskirai surinkti maisto-virtuvės atliekas ir iš surinktų atliekų (5.771 t) atskirti priemaišas ir kitas medžiagas (1.443 t) bei apdorojus grynąsias maisto-virtuvės atliekas (4.328 t.) pagaminti ~5 tūkst. t organinės pulpos, kuri galėtų būti naudojama energijos gamyboje ir žemės ūkio sektoriuje kaip trąša.

Tekstilės atliekų surinkimas ir tvarkymas

Tekstilės atliekos Akmenės r. sav. šiuo metu surenkamos tik didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Atitinkamas tekstilės atliekų surinkimo infrastruktūros išvystymas lemia tai, kad Akmenės r. sav. atskirai surenkama tik apie 23 proc. visų susidariusių tekstilės atliekų.

21 lentelė. DGASA surinktas tekstilės atliekų kiekis, tonos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Surinktas tekstilės atliekų kiekis	7	11	8	25	42	50	86

Šaltinis: ŠRATC

Kitų atliekų surinkimas ir tvarkymas

Akmenės r. sav. apvažiavimo būdu, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse bei atliekų priėmimo punktuose atskirai surenkamos šios komunalinės atliekos:

- didelių gabaritų atliekos;
- buityje susidarančios pavojingos atliekos;
- antrinės žaliavos;

- elektros ir elektroninė įranga;
- naudotos padangos;
- tekstilės atliekos;
- statybos ir griovimo atliekos.

Atliekų frakcijų pasiskirstymas pagal surinkimo būdą Akmenės r. sav. pateikiamas lentelėje žemiau.

22 lentelė. Kitų atliekų surinkimo būdai Šiaulių regione

Atliekų rūšis	DGASA	Apvažiavimo būdu
Didelių gabaritų atliekos	+	+
Buityje susidarančios pavojingos atliekos	+	+
Antrinės žaliavos	+	-
Elektros ir elektroninė įranga	+	+
Naudotos padangos	+	+
Tekstilės atliekos	+	-
Statybos ir griovimo atliekos	+	-

Šaltinis: ŠRATC

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir atliekų priėmimo punktų tinklas tankiai išvystytas visame Šiaulių regione. Šiaulių regiono savivaldybėse 2021 m. veikė 20 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių bei atliekų priėmimo punktų, kurių bendras pajėgumas sudarė 11.775 t/m. Akmenės r. sav. šiuo metu veikia 2 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės: 1) Naujosios Akmenės DGASA, 2) Ventos DGASA.

Akmenės r. sav. 2021 m. surinkta daugiau kaip 1,38 tūkst. t didelių gabaritų, statybinių, pavojingų bei kitų atliekų, t. y. 82% daugiau nei 2015 m. Didžioji dalis jų (~72%) surenkama didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, likusios – apvažiavimo būdu.

23 lentelė. DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų kitų atliekų surinkimo sudėtis

Savivaldybė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
DGASA surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	300	261	89	204	354	305	358
EEĮ	0	-	4	17	19	20	36
Naudotos padangos	67	51	45	46	54	55	38
Statybos ir griovimo atliekos	27	203	458	497	800	891	784
Statybinės atliekos turinčios asbesto	71	56	47	67	83	117	136
Medienos atliekos		2	-	1	1	-	-
Buityje susidarančios pavojingos atliekos	3		0	1	3	2	3
Kitos atliekos	525	427	298	-	-	-	-
Iš viso	693	739	852	629	960	1085	997
Apvažiavimo būdu ir papildančiomis sistemomis surinktas kitų atliekų kiekis, tonos							
Didelių gabaritų atliekos	36	52	25	55	100	154	179
Naudotos padangos	21	-	17	17	32	36	24
Pavojingos atliekos	-	-	-	-	-	2	3
EEĮ atliekos	10	12	22	52	62	71	83
Kitos atliekos	-	-	-	-	-	-	94
Iš viso	67	64	64	124	194	263	383

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠRATC pateiktus duomenis

13 paveikslas. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių išsidėstymas Šiaulių regione

Kaip ir kitose savivaldybėse 2015-2021 m. Akmenės r. sav. labiausiai augo statybos ir grovimo atliekų surinkimo apimtys. Nuo 2015 iki 2021 m. jų surinkimas išaugo nuo 98 t iki 920 t. Ne taip sparčiai, tačiau taip pat reikšmingai augo ir didelių gabaritų atliekų, elektros ir elektroninės įrangos surinkimo apimtys. Visgi regione vis dar per mažomis apimtimis surenkamos buityje susidarančios pavojingos atliekos. Eurostat duomenimis namų ūkiuose vidutiniškai susidaro ~9 kg/gyv. pavojingų atliekų, o Akmenės r. sav. vidutiniškai surenkama 0,2 kg/gyv.

Bešeimininkių atliekų tvarkymas

Akmenės r. sav. sutvarkomų bešeimininkių atliekų kiekis 2015-2020 m. svyravo 0-20 t ribose. Didžiausią dalį visų bešeimininkių atliekų sudarė biologiškai skaidžios bei statybos ir griovimo atliekos.

24 lentelė. Sutvarkytas bešeimininkių atliekų kiekis, tonos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bešeimininkės atliekos	8	20	5	-	1	-

Šaltinis: AAA

1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas

Siekiant įvertinti Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymąsi, remiantis esamos situacijos analizės rezultatais, analizuojami ES direktyvose, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane, Šiaulių regiono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane bei Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams* nustatytų uždavinių įgyvendinimo rezultatai.

25 lentelė. Atliekų tvarkymo sektoriui 2014-2020 m. nustatyti pagrindiniai uždaviniai

Direktyva	Atliekų kategorija	Laikotarpis	Sritis			VATP
			Minimalios panaudojimo apimtys	Minimalios perdirbimo apimtys	Minimalus surinkimo lygis	
2008/98/EB	Komunalinės atliekos	2015 m.	Atskiras popieriaus, metalo, stiklo, plastiko surinkimas			-
		2020 m.	50%			230.1 p.
1999/31/EB	Biologiškai skaidžios atliekos	2010 m.	Šalinimą sumažinti iki 75% 2000 m. lygio			230.2-3
		2013 m.	Šalinimą sumažinti iki 50% 2000 m. lygio			p.
		2020 m.	Šalinimą sumažinti iki 35% 2000 m. lygio			
1994/62/EB	Pakuočių atliekos	2008 m.	60%	55%	-	230.4 p.
	Stiklinės		-	60%	-	
	Popierinės		-	60%	-	
	Metalinės		-	50%	-	
	Plastikinės		-	22.5%	-	
	Medinės		-	15%	-	

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.1 p.: užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų

Savivaldybių į MBA įrenginius pristatytos komunalinės atliekos yra apdorojamos bendrai, be to Šiaulių regione po mechaninio biologinio apdorojimo likusių atliekų sudėties tyrimai nėra atliekami, todėl neįmanoma nustatyti tikslaus šalinamų atliekų sudėtyje esančių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vienos savivaldybės masteliu. Nepaisant trūkstamų duomenų, atlikus preliminarūs skaičiavimus, laikomasi nuostatos, kad nustatyti uždaviniai 2016-2021 m. buvo įgyvendinti.

26 lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regione susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis prieš apdorojimą MBA	75.446	67.641	64.688	63.975	61.817	60.593
Akmenės r. sav. mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas apdorojimui į MBA įrenginius	4.826	4.568	4.383	4.200	4.206	4.035
Akmenės r. sav. MKA dalis visame pristatytame kiekyje	6,40%	6,75%	6,78%	6,56%	6,80%	6,66%
Į mišrias komunalines atliekas patenkančių biologiškai skaidžių atliekų kiekis regione	31.679	28.248	27.468	28.987	30.893	26.236
Į mišrias komunalines atliekas patenkančių biologiškai skaidžių atliekų kiekis Akmenės r. sav.	2.337	1.941	2.249	2.545	2.615	2.532
Akmenės r. sav. biologiškai skaidžių atliekų dalis visame į MBA pristatytame mišrių komunalinių atliekų kiekyje	7,38%	6,87%	8,19%	8,78%	8,46%	9,65%
Po mišrių komunalinių atliekų apdorojimo pašalintas atliekų kiekis	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Preliminarus maksimalus pašalintas Akmenės r. sav. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis	2.337	1.731	2.125	1.911	895	1.738
Maksimalus leistinas šalinti Akmenės r. sav. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis	2.617	2.617	2.326	2.326	2.035	2.035
Užduoties įgyvendinimas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.2-230.3 p.: iki 2016 / 2020m. perdirbti, pakartotinai ar kitaip panaudoti (pavyzdžiui energijai gauti) ne mažiau kaip 45 / 65proc. komunalinių atliekų (įvertinant pagal atliekų kiekį)

Užduoties įgyvendinimas įvertintas atsižvelgiant į susidarančių komunalinių atliekų bei pašalintų atliekų kiekio santykį. Vertinant šalinamų komunalinių atliekų kiekį neatsižvelgta į techninį komposto ir stabilato kiekį, kuris buvo panaudojamas sąvartyno eksploatacijoje.

27 lentelė. KA perdirbimo ir kt. panaudojimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Susidaręs KA kiekis Akmenės r. sav.	6.532	6.279	6.086	6.687	6.872	7.026
Užduotis	45%	45%	45%	45%	65%	65%
	2.939	2.826	2.739	3.009	4.467	4.567
Regione susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas MBA	75.446	67.641	64.688	63.975	61.817	60.593
Akmenės r. sav. mišrių komunalinių atliekų kiekis pristatytas apdorojimui į MBA įrenginius	4.826	4.568	4.383	4.200	4.206	4.035
Akmenės r. sav. MKA dalis visame pristatytame kiekyje	6,40%	6,75%	6,78%	6,56%	6,80%	6,66%
Po apdorojimo MBA pašalintas KA kiekis	49.525	25.197	25.954	21.763	10.576	18.008
Preliminarus po apdorojimo MBA pašalintas KA kiekis susidaręs Akmenės r.	3.170	1.701	1.760	1.428	719	1.199
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis regione	14.655	14.338	14.041	16.714	18.301	22.641
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis Akmenės r. sav.	1.112	1.034	1.024	1.558	1.718	1.862

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Akmenės r. sav. atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų dalis	7,6%	7,2%	7,3%	9,3%	9,4%	8,2%
Atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis pašalintas sąvartyne	12.399	5.914	4.619	7.180	8.453	10.341
Preliminarus Akmenės r. sav. atskirai DGASA ir apvažiavimo būdu surinktų atliekų kiekis pašalintas sąvartyne	942	426	337	668	795	848
Preliminarus bendras sąvartyne pašalintas KA kiekis susidaręs Akmenės r. sav.	4.419	2.039	2.089	2.144	1.489	2.073
Preliminarus perdirbtas ar kitaip panaudotas KA kiekis susidaręs Akmenės r. sav.	2.113	4.240	3.997	4.543	5.383	4.953
Perdirbtų arba kitaip panaudotų KA dalis Akmenės r. sav.	32%	68%	66%	68%	78%	70%

Šaltinis: sudaryta autorių

VATP 230.4 p.: užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (įvertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti

Vertinant užduoties įgyvendinimą susiduriama su problema, kad šiuo metu nėra tikslių duomenų apie tai kiek pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų perduotų atliekų tvarkytojams yra perdirbta, todėl atsižvelgiant į tai vertinant laikomasi prielaidų, kad:

- perdirbama 100% užstato sistema surinktų pakuočių atliekų;
- perdirbama ~50% konteineriais surinktų ir MBA įrenginiuose atskirtų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų.

28 lentelė. Pakuočių atliekų panaudojimo / perdirbimo užduoties įgyvendinimas Akmenės r. sav., tonos

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PA ir AŽ susidarymas	2.830	2.474	2.221	2.199	2.316	2.470
Perdirbėjams perduotų pakuočių atliekų kiekis	332	436	484	770	782	889
Užduoties įgyvendinimas, kai perdavimas prilyginamas perdirbimui	12%	18%	22%	35%	34%	36%
Preliminarus perdirbtų PA ir AŽ kiekis	212	283	310	458	465	522
Užduoties įgyvendinimas	7%	11%	14%	21%	20%	21%

Šaltinis: sudaryta autorių

Pastebėtina tai, kad šiuo metu net ir perdirbus visas surinktas pakuočių atliekas ir antrines žaliavas užduotis Akmenės r. sav. būtų nepasiekta, kadangi šiuo metu atskirai surenkama ir iš MKA apdorojimo MBA metu išskiriama ~36% visų susidarantių pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

29 lentelė. Kitų VATP nustatytų užduočių įgyvendinimas

VATP	Užduotis	Įgyventa (Taip / Ne)	Pastaba
	Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys		

VATP	Užduotis	Igyventa (Taip / Ne)	Pastaba
239.1	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Taip	Projekto „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ apimtyje Akmenės r. sav. individualių valdų gyventojams išdalintos kompostavimo dėžės.
239.2.	Iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Taip	-
239.3.	Iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Ne	Maisto-virtuvės atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema planuojama įdiegti iki 2024 m.
239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Ne	-
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
245.8	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos	Taip	Tekstilės atliekos surenkamos per DGASA
246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Taip	Įgyvendinta vėliau nei 2015 m.
246.2.1- 246.2.2	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: Šiaulių miesto savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų, o kitose Šiaulių regiono savivaldybėse – 800 gyventojų, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;	Taip	Vidutiniškai Akmenės r. sav. konteinerių aikštelė tenka ~214-321 gyv.
246.2.3	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;	Taip	-
246.2.4	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti	Taip	-

VATP	Užduotis	Igyventa (Taip / Ne)	Pastaba
	individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.		
246.3	Pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	Taip	-
246.4	Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Taip	-
246.5	Atsižvelgdamos į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	Ne	-
246.6	Atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Taip	-
247.1 247.2	Iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų; Iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 metrų;	-	Kaupiami duomenys šiuo metu nesudaro sąlygų įvertinti ar atitinkama užduotis yra įgyvendinta.
248.1	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje;	Taip	Viena DGASA tenka vidutiniškai ~9.269 gyv.
248.2	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažia-vimo būdu	Taip	-
249	Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose	Taip	-

VATP	Užduotis	Igyventa (Taip / Ne)	Pastaba
	nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas		
250	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Taip	-
251	Savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje	Taip	-
252	Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus;	Taip	-
253	Savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sis-temų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius kontenerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose	Taip	-
254	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	Taip	-
255.1 255.2 255.3 255.4	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti savivaldybės turi imtis šių priemonių: • registruoti komunalinių atliekų turėtojus; • nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais; • visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija; • pagal galimybes komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoti kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas.	Taip	-

Šaltinis: sudaryta autorių

1.7 Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metas nustatytų priemonių įgyvendinimas

30 lentelė. Akmenės r. sav. atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams nustatytų priemonių įgyvendinimas

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
1.1.1. Atnaujinti ir patvirtinti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles	Dokumentų parengimas	Iki 2015 m. sausio 1 d.	ŠRATC/ Savivaldybė	Taip	-
1.1.2. Parengti ir patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus	Dokumentų parengimas	Iki 2016-01-01	ŠRATC/ Savivaldybė	Taip	Įgyvendinta vėliau nei iki 2016-01-01
1.2.1. Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	Papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų surinkėjams nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Savivaldybė, ŠRATC, atliekų surinkėjai	Taip	-
1.2.2. Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje	Sutartyse su GIO nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC /Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Taip	-
1.2.3. Informuoti visuomenę apie EEĮ atliekų tvarkymą	Sutartyse su EEĮ tvarkytojais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/ Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Taip	-
1.2.4. Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą	Sutartyse su pavojingų atliekų surinkėjais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/Savivaldybė/ atliekų surinkėjai	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
1.2.5. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	-
2.1.1. Pastatyti Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.2. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatacija	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių operatoriaus kontrolė	Nuo 2016 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.3. Priimti savivaldybės sprendimą dėl komunalinių atliekų apdorojimo/tvarkymo įrenginių (pvz. maisto atliekų apdorojimo įrenginius) įrengimo reikalingumo	Savivaldybės Tarybos sprendimas	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC		
2.1.4. Išanalizuoti atskiro maisto atliekų surinkimo ir perdirbimo galimybes Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių teritorijoje	Parengti Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių (bendrą ar kooperuojantis atskiroms savivaldybėms) Galimybių studiją nustatant technines ir ekonomines tokio maisto atliekų srauto tvarkymo galimybes	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.1.5. Remiantis galimybių studijos dėl atskirai surinktų maisto atliekų infrastruktūros poreikio rezultatais, sukurti	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis	2017-2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Ne	Akmenės r. sav. nedalyvauja regioniniame maisto

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
reikiamus maisto atliekų perdirbimo pajėgumus	planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius				atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo projekte
2.1.6. Organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis parenkant šių atliekų surinkėją (operatorių)	2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Ne	Planuojama maisto atliekų surinkimą organizuoti nuo 2024 m.
2.1.7. Užtikrinti pastovų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų kontenerių kiekį		Nuolat	Savivaldybė/ ŠRATC/ Atliekų surinkėjas / Gamintojų ir importuotojų organizacija	Taip	Akmenės r. sav. atliekų turėtojams išdalintos tik kompostavimo dėžės.
2.1.8. Gyventojams ar kitiems asmenims (pvz. , gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą susidarymo vietoje		2015 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Ne	Žaliųjų atliekų atskiras surinkimas iš atliekų turėtojų Akmenės r. sav. nėra užtikrinamas.
2.1.9. Aprūpinti individualių namų gyventojus biologinių atliekų kompostavimo dėžėmis	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę aprūpinti naujus Rinkliavos mokėtojus kompostavimo dėžėmis	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ atliekų surinkėjas	Taip	-
2.1.10. Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra	Paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose ir pan.	2015-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
2.2.1. Pastatyti kontenerius antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose	Papildomai įrengti aikštes	2014-2017 m.	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacija	Taip	-
2.2.2. Atliekų priėmimo punktų eksploatavimas / praplėtimas arba uždarymas	Priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktų skaičiaus (uždarymo ar praplėtimo) savivaldybės teritorijoje	2014-2017 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Taip	-
2.2.3. Papildančių sistemų diegimas	Sudaryti sutartis su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis dėl papildančių sistemų plėtros	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų asociacija	Taip	-
2.2.4. Pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Taip	-
2.2.5. Didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Taip	-
2.2.6. Plėtoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojai ir importuotojai/ Savivaldybė	Taip	-
2.2.7. Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės (konteineriai)	Papildyti Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant tekstilės	2014-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	Ne	Tekstilės atliekų surinkimo infrastruktūra

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
	konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.				Akmenės r. sav. šiuo metu nėra sukurta.
2.2.8. Plėtoti atskirų atliekų surinkimą	Papildyti Atliekų tvarkymo taisyklės prievole įmonėms bei gyventojams dėl atskiro įvairių atliekų srautų rūšiavimo	2014 m. IV ketvirtis	ŠRATC, Savivaldybė	Taip	-
3.1.1. Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemą	Paskelbti konkursą dėl konteinerių išdėstymo schemos parengimo	Iki 2015 m.	Savivaldybė	Taip	Konteinerių išdėstymo schemos parengtos / atnaujintos vėliau nei 2015 m.
3.1.2. Aikštelių įrengimas			ŠRATC	Taip	-
3.1.3. Aprūpinti individualių namų gyventojus konteineriais Pakuotės ir stiklo atliekoms surinkti	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis (tarp ŠRATC, atliekų surinkėjo ir Gamintojų ir importuotojų organizacijų) nustatyti prievolę dėl atliekų turėtojų aprūpinimo trūkstamais konteineriais. Pasirašytose sutartyse nurodyti pakuočių surinkimo užduotis vadovaujantis VATP 2014-2020 m.	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacijos	Taip	-
3.1.4. Pagal poreikį atnaujinti ir /papildyti konteinerių išdėstymo schemas pagal galimus teisės aktų pakeitimus		Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė	Taip	-

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
		2014-2020 m.			
4.1.1. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus, siekiant įvertinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties vykdymą		2014-2015 m.	ŠRATC	Taip	-
4.1.2. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus	Papildyti sutartis su atliekų surinkėju dėl prievolės reguliariai vykdyti komunalinių atliekų kiekio tyrimus	2014-2015 m.	ŠRATC/ Atliekų surinkėjas	Taip	-
4.2.1. Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant kontenerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą	Papildyti esamas sutartis su Atliekų surinkėju įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose	2014-2015 m.	Savivaldybė/ ŠRATC/ Atliekų surinkėjas	Taip	-
4.3.1. Vykdyti nuolatinį atliekų surinkėjų veiklos monitoringą		Pastoviai	Savivaldybė/ ŠRATC	Taip	-
4.3.2. Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę	Darbuotojų kontrolė	2014-2020 m.	ŠRATC, Šiaulių regiono savivaldybių administracijos atstovai, aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai	Taip	-
4.3.3. Vykdyti nuolatinį gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklos monitoringą		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	

Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Įgyvendinta (Taip / Ne)	Komentaras
5.1.1. Šviesti ir informuoti visuomenę: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas		2015-2020 m.	Savivaldybė / ŠRATC / Gamintojai ir importuotojai	Taip	-
5.1.2. Bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, rengti ir įgyvendinti bendrus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektus		2014-2020 m.	Savivaldybė	Taip	-
5.2.1. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose, darbinuose susitikimuose; organizuoti bendrus renginius su savivaldybių, atliekų surinkėjų ir tvarkytojų asociacijomis, skleisti gerąją bendradarbiavimo patirtį Savivaldybės interneto svetainėje		2014-2020 m.	Savivaldybė, Aplinkos apsaugos agentūra	Taip	-

1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

31 lentelė. Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos SSGG analizė

1. Stiprybės

- 1.1 Kuriama, modernizuojama komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūra prisideda ne tik prie efektyvesnio komunalinių atliekų surinkimo ir aptarnaujamų gyventojų dalies augimo, tačiau ir sprendžia su vizualine teritorijų tarša susijusias problemas.
- 1.2 Nuolatinė pirminio atliekų rūšiavimo infrastruktūros bei priemonių plėtra nuosekliai mažina mišrių komunalinių atliekų susidarymą.
- 1.3 Depozito sistemos įvedimas plastikinėms, stiklinėms ir metalinėms pakuotėms ženkliai padidino surenkamų PA kiekį, kuris ir toliau kiekvienais metais auga.
- 1.4 Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis bei sukurta atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia vis mažesnę komunalinių atliekų šalinimą sąvartynuose ir su tuo susijusį poveikį aplinkai.
- 1.5 Savivaldybėje sukurta daiktų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūra, t. y. įrengtos daiktų dalijimosi stotelės „Daiktų kiemas“

2. Silpnybės

- 2.1 Nepaisant vykdomų visuomenės švietimo ir informavimo priemonių, vartojimo įpročių pokyčių komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui savivaldybėje kiekvienais metais auga vidutiniškai ~1,4 proc. Sparčiai besivystant statybų sektoriui ženkliai auga statybos ir griovimo atliekų susidarymas.
- 2.2 Mišrios komunalinės atliekos jų surinkimo metu nėra sveriamos, todėl nėra sukaupiami reikšmingi duomenys, kurie galėtų pasitarnauti kontroliuojant ir prižiūrint atliekų turėtojus, jų rūšiavimo įgūdžius bei atliekant vykdomų atliekų prevencijos priemonių efektyvumo empirinius tyrimus.
- 2.3 Mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai yra nereprezentatyvūs / per mažos apimties.
- 2.4 Lyginant su kitomis regiono savivaldybėmis Akmenės r. sav. pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų atskiro surinkimo infrastruktūra yra išplėtotą nepakankamai
- 2.5 Žaliųjų atliekų surinkimo infrastruktūra savivaldybės teritorijoje nėra išvystyta, todėl didelė jų dalis patenka į mišrias komunalines atliekas.
- 2.6 Maisto-virtuvės atliekų pirminio rūšiavimo sistema Akmenės r. sav. nėra sukurta.
- 2.7 Didelė dalis DGASA, APP surinktų atliekų – vis dar šalinamos sąvartynuose.
- 2.8 Savivaldybėje nėra išplėtotą tekstilės atliekų surinkimo sistema. Didžioji tekstilės atliekų dalis šiuo metu patenka į mišrias komunalines atliekas.
- 2.9 Didžioji dalis buityje susidarančių pavojingų atliekų šiuo metu nėra surenkamos atskirai ir patenka į mišrias komunalines atliekas.
- 2.10 Sukurti MBA įrenginių infrastruktūra neprisideda prie pakuočių atliekų tvarkymui nustatytų uždavinių įgyvendinimo bei nėra pritaikyta maisto-virtuvės atliekų tvarkymui.
- 2.11 Neatliekami MBA įrenginiuose išskirtų frakcijų sudėties tyrimai.

3. *Grėsmės*

- 3.1 Augant ekonomikai atliekų susidarymas dar labiau didės.
- 3.2 PA ir AŽ rūšiavimo infrastruktūros plėtrą miestuose stabdys tinkamų aikštelių įrengimo vietų trūkumas bei biurokratinės procedūros.
- 3.3 Nesutarimas tarp gamintojus ir importuotojus atstovaujančių organizacijų bei savivaldybių dėl PA ir AŽ surinkimo sistemų finansavimo ir toliau stabdys PA ir AŽ surinkimo infrastruktūros plėtrą.
- 3.4 Tekstilės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros plėtrą stabdys šių atliekų perdirbimo ir (ar) panaudojimo galimybių trūkumas.
- 3.5 Techninio komposto talpinimą sąvartynuose prilyginus šalinimui Šiaulių MBA įrenginių eksploatavimas neatlikus jų modernizacijos taps neefektyvus.
- 3.6 Suplanuotas nepakankamas komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros poreikio finansavimas

4. *Galimybės*

- 4.1 Atliekų tvarkymo sistemoje yra sukuriamas didžiulis duomenų kiekis. Tinkamai renkant bei saugant šiuos duomenis galėtų būti sukuriamos galimybės kurti naujas žinias ir jas panaudoti priimant geresnius sprendimus. Taip pat būtų sudarytos sąlygos tinkamai atverti bei viešinti šiuos duomenis siekiant padidinti visuomenės informuotumą bei paskatinti atskirų visuomenės grupių ar atskirtų teritorijų tarpusavio spaudimą siekiant įgyvendinti sektoriui nustatytus uždavinius.
- 4.2 Atskiro maisto-virtuvės atliekų surinkimo sistemos plėtra, mechaninio rūšiavimo įrenginių modernizavimas sudarytų sąlygas tam tikras pakuočių atliekas bei antrines žaliavas rinkti kartu su likutinėmis atliekomis ir jas efektyviai išrūšiuoti MBA įrenginiuose.
- 4.3 MBA įrenginių modernizavimas sudarytų sąlygas iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti reikšmingą kiekį pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų.

Šaltinis: sudaryta autorių

2. *KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.*

Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planu* bei *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu*. Plėtojant Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti komunalinių atliekų šalinimo lygį, didinti atliekų perdirbimą ir įgyvendinti aukštesnio prioriteto atliekų prevencijos ir tvarkymo būdus.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbamos.

2.1. *Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.*

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatomos įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato

Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas, pateiktos 32 lentelėje. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, o kurios – savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurta regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

32 lentelė. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas Akmenės rajone

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Akmenės rajone
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybei įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurta Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybė/ Šiaulių RATC Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteneriais bei bendradarbiaujant su Šiaulių RATC plėtojant DGASA tinklą
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	Savivaldybė
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buityje susidarantiems išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba	Savivaldybė / Šiaulių RATC

		suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarancias pavojingasias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybė / Šiaulių RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarantioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	Savivaldybė / Šiaulių RATC
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybė / Šiaulių RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	Savivaldybė / Šiaulių RATC

2.2. Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* 28 straipsniu, pagrindinis savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atnaujinama 2014 m. spalio 30 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-223/E patvirtintą *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014–2020 metams*. Šiame plane numatytos 2021–2027 m. planavimo laikotarpio priemonės, užtikrinančios *Nacionaliniame*

pažangos plane nustatytų strateginių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų ir pažangos uždavinių, *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* ir *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytų uždavinių įgyvendinimą.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo uždutis, nustatomi šie **Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą, įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Akmenės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiukšlinimą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti atliekų turėtojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis

3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį

3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį

3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

3.5. uždavinys. Vystyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

4.2 uždavinys. Plėtoti Akmenės rajono savivaldybės ir Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą

4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai

4.4 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą

2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Ekonominio augimo prognozės gali kisti nuo geopolitinės situacijos ir kitų priežasčių, kurias prognozuoti šiuo metu yra sudėtinga. Analizuojant pastarųjų metų gyventojų skaičiaus pokytį Akmenės rajono savivaldybėje matyti, kad kasmet gyventojų skaičius mažėja (per penkerius paskutinius metus vid. po 2 proc.). Kaip buvo minėta 1.5.1 skyriuje, susidarančių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui pastaraisiais metais padidėjo, lyginant su 2015 m., nors 2016-2018 m. kiekiai mažėjo, vėliau vėl pradėjo didėti. Tikėtina, kad panašios demografinės bei komunalinių atliekų susidarymo tendencijos išliks ir iki 2027 m.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus pokyčio tendencijas, prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas pateiktas 33 lentelėje.

33 lentelė. Prognozuojamas komunalinių atliekų susidarymas Akmenės rajone iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nuolatinių gyventojų skaičius Akmenės rajone	18 164	17 799	17 440	17 090	16 746	16 409
Komunalinės atliekos, surenkamos per KA tvarkymo sistemą, t (nevertinant namudinio kompostavimo)	6 713	6 718	6 722	6 726	6 728	6 728
Susidarančių KA kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Akmenės rajone, kg/metus	370	377	385	394	402	410

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis (34 lentelė). Prognozuojama, kad per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą surenkamų atliekų kiekiai kasmet išliks panašaus lygio (gyventojų kiekio mažėjimą kompensuos sąlyginai didesnis vartojimas) (neįtraukiant naudotų padangų, kurios nėra laikomos komunalinėmis atliekomis, nors ir toliau šios atliekos bus surenkamos per DGASA). Taip pat dėl skatinimo augs biologinių atliekų namudinis kompostavimas, bus sukurta jo apskaitos sistema (35 lentelė).

Kadangi juridinių asmenų mišrios komunalinės atliekos yra surenkamos kartu su gyventojų atliekomis, todėl vertinant komunalinių atliekų srautus ir rūšiuojamojo surinkimo užduotis buvo įtrauktos ir kitos juridinių asmenų atliekos, kurios statistiškai priskiriamos komunalinėms atliekoms (36 lentelė).

34 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (nevertinant namudinio kompostavimo kiekių), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis be namudinio kompostavimo	6 872	7 026	6 713	6 718	6 722	6 726	6 728	6 728
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	493	728	812	807	802	798	793	787
<i>Žaliosios atliekos</i>	446	416	464	461	458	456	453	450
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	64	77	86	86	85	84	84	83
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	1 258	855	953	948	942	936	931	924
<i>Tekstilės atliekos</i>	328	381	425	422	420	417	415	412
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	27	75	84	83	83	82	82	81
Visos biologiškai skaidžios atliekos	2 615	2 532	2 823	2 807	2 791	2 774	2 756	2 738
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	1 132	1 133	1 015	1 028	1 040	1 053	1 065	1 077
<i>PET pakuočių atliekos</i>	22	26	23	23	24	24	24	25
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	13	30	27	27	27	28	28	28
<i>Metaly, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	150	94	84	85	86	87	88	89
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	506	460	412	417	422	427	432	437
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (be popieriaus ir kartono atliekų)	1 823	1 742	1 560	1 580	1 599	1 618	1 637	1 656
<i>Inertinės atliekos</i>	1 356	1 440	1 219	1 220	1 221	1 221	1 222	1 222
<i>Kitos atliekos</i>	1 078	1 311	1 110	1 111	1 112	1 112	1 113	1 113
Inertinės ir kitos atliekos	2 434	2 751	2 329	2 331	2 332	2 334	2 334	2 334

35 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo kiekiais), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis su namudinio kompostavimo kiekiais	7 565	7 719	7 405	7 425	7 443	7 461	7 477	7 493
<i>Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	493	728	812	807	802	798	793	787
<i>Žaliosios atliekos</i>	1 117	1 087	1 135	1 146	1 157	1 168	1 179	1 191
<i>Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	64	77	86	86	85	84	84	83
<i>Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos</i>	1 258	855	953	948	942	936	931	924
<i>Tekstilės atliekos</i>	328	381	425	422	420	417	415	412
<i>Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos</i>	27	75	84	83	83	82	82	81

Komunalinių atliekų kiekiai	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Visos biologiškai skaidžios atliekos	3 287	3 204	3 495	3 492	3 489	3 486	3 483	3 479
<i>Plastikų įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>1 132</i>	<i>1 133</i>	<i>1 015</i>	<i>1 028</i>	<i>1 040</i>	<i>1 053</i>	<i>1 065</i>	<i>1 077</i>
<i>PET pakuočių atliekos</i>	<i>22</i>	<i>26</i>	<i>23</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>25</i>
<i>Kombinuotų pakuočių atliekos</i>	<i>13</i>	<i>30</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>28</i>	<i>28</i>
<i>Metaly, įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>150</i>	<i>94</i>	<i>84</i>	<i>85</i>	<i>86</i>	<i>87</i>	<i>88</i>	<i>89</i>
<i>Stiklo įskaitant pakuotes, atliekos</i>	<i>506</i>	<i>460</i>	<i>412</i>	<i>417</i>	<i>422</i>	<i>427</i>	<i>432</i>	<i>437</i>
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos (be popieriaus ir kartono atliekų)	1 823	1 742	1 560	1 580	1 599	1 618	1 637	1 656
<i>Inertinės atliekos</i>	<i>1 356</i>	<i>1 440</i>	<i>1 219</i>	<i>1 220</i>	<i>1 221</i>	<i>1 221</i>	<i>1 222</i>	<i>1 222</i>
<i>Kitos atliekos</i>	<i>1 098</i>	<i>1 333</i>	<i>1 131</i>	<i>1 133</i>	<i>1 134</i>	<i>1 135</i>	<i>1 135</i>	<i>1 136</i>
Inertinės ir kitos atliekos	2 455	2 773	2 350	2 353	2 354	2 356	2 357	2 358

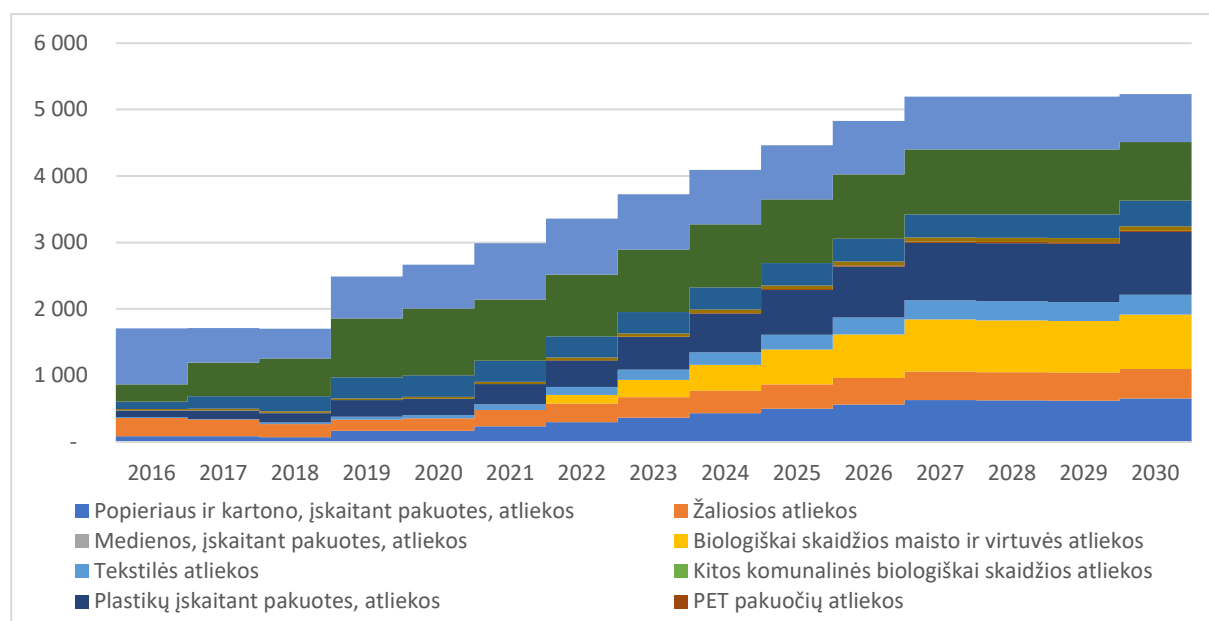
36 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė Akmenės rajone iki 2027 m. (su namudinio kompostavimo ir juridinių asmenų pakuočių atliekų kiekiais), tonomis

Komunalinių atliekų kiekiai	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Susidarančių KA sudėtis su namudinio kompostavimo kiekiais ir juridinių asmenų pakuotėmis	7 842	7 560	7 579	7 598	7 615	7 632	7 648
Biologiškai skaidžios atliekos	3 204	3 495	3 492	3 489	3 486	3 483	3 479
Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos	1 866	1 715	1 735	1 754	1 773	1 792	1 810
Inertinės ir kitos atliekos	2 773	2 350	2 353	2 354	2 356	2 357	2 358

2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., o 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Atsižvelgiant į šią užduotį ir pagal ją modeliuojamus prognozuojamus atliekų srautus (14 paveikslas, 39 lentelė), savivaldybei intensyviai plėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemą, 2027 m. prognozuojamas labai ženklus (daugiau nei 2,6 karto) mišrių komunalinių atliekų mažėjimas bei ženklus per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą atskirai surenkamų atliekų srautų kiekių išaugimas (apie 1,7 karto). Norint pasiekti 2027 m. 80 proc. atskiro surinkimo užduotį, turės būti maksimaliai išnaudojama jau sukurta rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų konteineriai, tekstilės konteineriai, DGASA, surinkimas apvažiavimo būdu, papildančios sistemos, USAD sistema ir pan.) bei plėtojama nauja (maisto atliekų surinkimo konteineriai, tankinamas pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų konteinerių, tinklas, išplečiama esama DGASA).

14 paveikslas. Rūšiuojamuoju būdu per KATS surenkamų komunalinių atliekų srautai Akmenės rajone iki 2030 m. (įvertinant ir užstatinių pakuočių atliekų surinkimą)

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 2.4.1-2.4.5 skyriuose. Informacija apie iki 2027 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Akmenės rajone pateikta 37 lentelėje ir 38 lentelėje.

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (38 lentelė). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano priemones, 2027 m. atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis pasieks 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio savivaldybėje (38 lentelė). Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys 5,4 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių

komunalinių atliekų kiekio (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei perdirbimui, nei energijos gamybai). Labiausiai keisis perdirbamų ir kitais būdais tvarkomų atliekų kiekių santykis. 2027 m. pavykus pasiekti 80 proc. rūšiuojamojo surinkimo užduotį, perdirbimui ir pakartotiniam naudojimui turėtų būti paruošiamas 57 proc. komunalinių atliekų, o panaudojama (energijos gamybai, sąvartyno reikmėms, užpildams ir kt. tikslais) – 38 proc. Šiaulių regione jau šiuo metu perdirbama santykinai daug komunalinių atliekų, nes visos MBA įrenginiuose iš MKA srauto atskirtos BSA yra apdorojamos biologinio apdorojimo įrenginiuose, ir šie sutvarkyti BSA kiekiai (kas sudaro ženklia MKA srauto dalį) laikomi perdirbtomis atliekomis. 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/851, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų, kol kas leidžia taip skaičiuoti atliekų perdirbimo užduotis, tačiau minėta direktyva numato, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. valstybės narės biologines komunalines atliekas, patekusias į aerobinio ar anaerobinio apdorojimo operaciją, gali laikyti perdirbtomis atliekomis tik tada, jeigu jos surinktos atskirai. Taigi, vertinant 2027 m. perdirbimo rodiklius, daroma prielaida, kad iš MKA srauto atskirtos BSA bus apdorojamos ir panaudojamos, bet ne perdirbamos.

37 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų srautai (vertinant ir juridinių asmenų komunalines atliekas) Akmenės rajone 2022-2027 m., tonomis

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rūšiuojamuoju būdu (per KATS) ir per USAD sistemą surinktos KA, t	3 358	3 726	4 094	4 462	4 829	5 197
Pakartotinio panaudojimo daiktai/ atliekos, t	21	22	22	22	23	23
Pakuočių atliekos iš juridinių asmenų, t	155	155	155	155	155	155
MKA, t	3 354	2 992	2 628	2 264	1 898	1 531
Sukompostuota biologinių atliekų susidarymo vietoje, t	671	685	699	713	727	741
Iš viso:	7 560	7 579	7 598	7 615	7 632	7 648

38 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Akmenės rajone iki 2027 m.

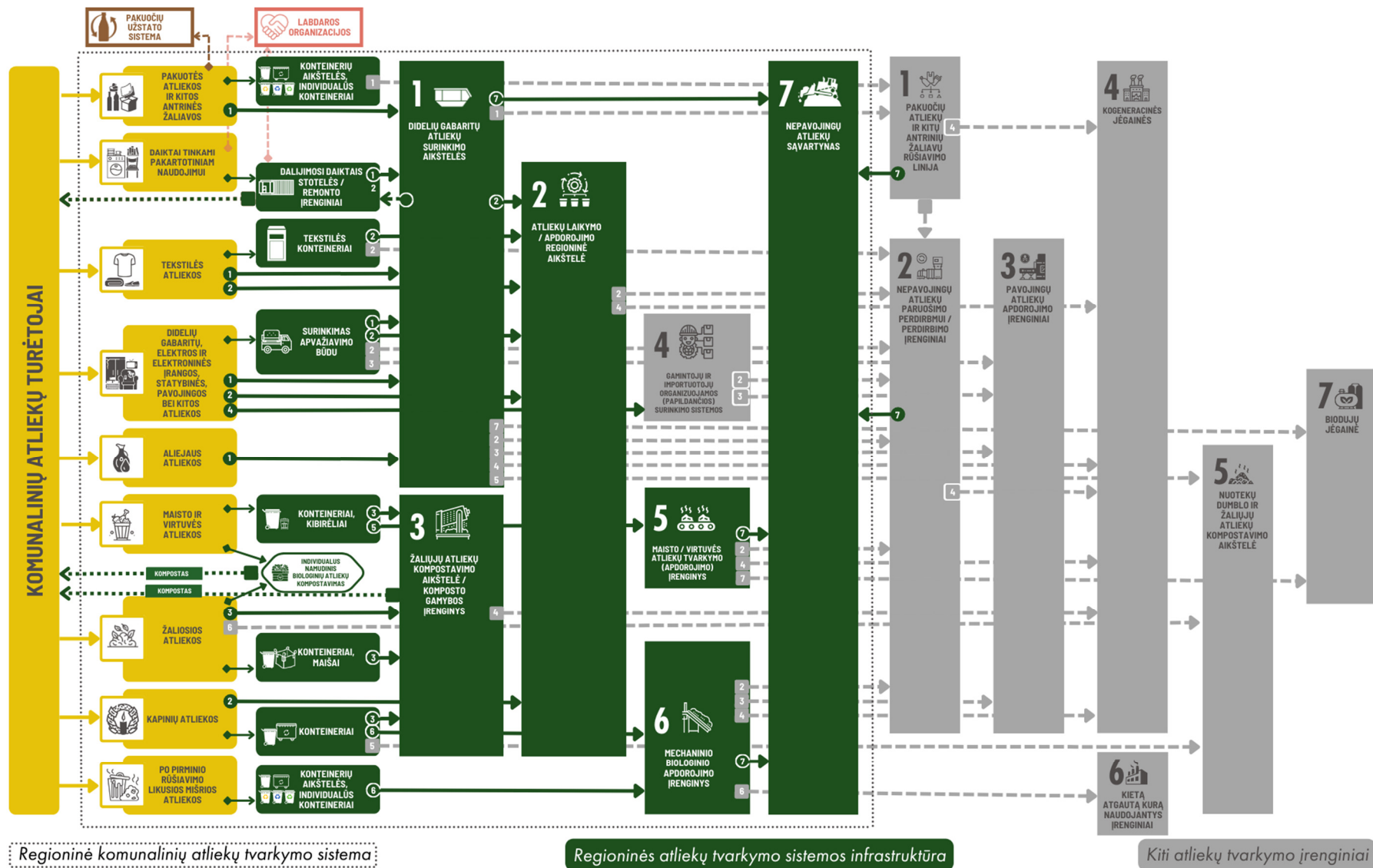
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų) ²	50%	53%	56%	58%	61%	57%
Planuojamas šalinti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	12,0%	10,7%	9,3%	8,0%	6,7%	5,4%
Rūšiuojamojo surinkimo užduotys						
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis atitinkamais metais turi sudaryti ne mažiau kaip nurodytas proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.		60%	65%	70%	75%	80%
Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)		61%	65%	70%	75%	80%
Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą					1 esamos DGASA plėtra + 1 regioninė	

39 lentelė. Surenkamų komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui Akmenės rajone iki 2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
MKA, kg/gyv.	185	168	151	132	113	93
Maisto ir virtuvės atliekos, kg/gyv.	7	15	23	31	39	48
Žaliosios atliekos, įsk. sukompostuotas biologines atliekas susidarymo vietoje, kg/gyv.	73	77	82	87	92	97
Pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos, kg/gyv.	58	69	81	92	105	117

² Vertinant inertinių atliekų, atskirtų iš MKA srauto, perdirbimą ir panaudojimą bei BSA kompostavimą (perdirbimą) MBA įrenginiuose iki 2027 m.

15 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo šrautai Akmenės rajono savivaldybėje, 2027 m.

2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Iki 2027 m. Akmenės rajone planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.). Viešinimo kampanijomis bei įvairiais projektais bus siekiama ugdyti atliekų turėtojų sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).

Didelis dėmesys bus skiriamas atliekų prevencijai, o tų atliekų, kurių neįmanoma išvengti – tinkamam atskyrimui ir sutvarkymui, daugkartinių gaminių naudojimui, vienkartinių plastikinių gaminių vartojimo mažinimui, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimui ir pan.

Lietuvoje nėra nei duomenų, nei skaičiavimo metodikos, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl iki 2027 m. kiekybinis atliekų prevencijos rodiklis nenustatomas. Didžiausios pastangos bus nukreiptos į mišrių komunalinių atliekų kiekio mažinimą, siekiant, kad 2027 m. vienas gyventojas Akmenės rajone sugeneruotų ne daugiau kaip **93 kg/metus MKA** (2021 m. šis rodiklis buvo 218 kg/metus, 39 lentelė). Plane taip pat numatyta išanalizuoti galimybes ir siekti prisijungti prie Europos „zero waste cities“ iniciatyvos.

Atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai yra išskirtas kaip atskiras atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetas. Dėl šios priežasties Akmenės rajone numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimo naudoti pakartotinai tinklus, įrengti regioninį pakartotinio naudojimo centrą Šiaulių rajone, kuriame būtų rūšiuojamos, tikrinamos, tvarkomos (remontuojamos, plaunamos, ir kt. atnaujinamos) pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktai. Už „Daiktų kiemo“ tinklo paslaugų plėtrą ir prieinamumo didinimą atsakingas ŠRATC, daugiau priemonių plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą numatyta *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*. Planuojama, kad „Daiktų kiemo“ stotelės bus įrengtos kiekvienoje DGASA.

Vertinama, kad įgyvendinus visas suplanuotas priemones, Akmenės rajono savivaldybėje per metus bus paruošiama naudoti pakartotinai apie 20 t atliekų/daiktų.

2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Žaliosios atliekos. Akmenės rajone ir toliau planuojama skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis. Akmenės rajono savivaldybės individualių namų gyventojai, pageidaujantys biologines atliekas kompostuoti namų ūkių valdose, jau yra aprūpinti kompostavimo dėžėmis, skirtomis kompostuoti žaliąsias atliekas bei augalinės kilmės maisto atliekas (40 lentelė). Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama bendradarbiauti su VU Šiaulių akademijos Botanikos sodu ar kitomis panašią veiklą vykdančiomis įstaigomis ar įmonėmis dėl namudinio kompostavimo skatinimo ir populiarinimo. Vertinama, kad

pasinaudojant esamomis kompostavimo dėžėmis, individualiose valdose galima sukompostuoti apie 740 tonų biologinių atliekų.

40 lentelė. Esama žaliųjų atliekų kompostavimo namų sąlygomis infrastruktūra Akmenės rajone, vnt.

Individualių valdų sk.	Konteineriai individualių valdų	Kompostavimo dėžės	BSA surinkimo priemonės maišai 1 m ³
4676	-	2945	-

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

Maisto atliekos. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.

Atsižvelgiant į šią užduotį, ŠRATC planuoja inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą Šiaulių regiono savivaldybėse, dalintis šio projekto rezultatais su visomis Šiaulių regiono savivaldybėmis. Šio projekto metu savanoriams namų ūkiams – individualioms valdoms bus išdalintos specialios kompostinės, pritaikytos kompostuoti visas maisto atliekas, net ir gyvūninės kilmės. Vėliau projekte dalyvavusių namų ūkių apklausos duomenys bus pristatyti visoms savivaldybėms, kurios, atsižvelgiant į demonstracinio projekto rezultatus, identifikuos šių kompostinių poreikį.

Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekiai yra prilyginti rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekiams, vertinant rūšiuojamojo surinkimo užduotis, todėl ateityje turės būti inventorizuotos visos gyventojų naudojamos kompostinės. Be to, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, bus skatinamas namudinis kompostavimas ir kompostuojantiems atliekų turėtojams galės būti taikomas diferencijuotas apmokestinimas (mažesnė įmoka).

Kaip jau buvo minėta, Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis – iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.

Kol kas planuojama, kad Akmenės rajone maisto ir virtuvės atliekos bus renkamos Naujosios Akmenės, Akmenės ir Ventos miestuose iš daugiabučių namų gyventojų. Šiuose miestuose individualių namų gyventojai bus skatinami susidarantį maisto atliekas kompostuoti namų sąlygomis. Vertinama, kad per metus iš daugiabučių namų galima surinkti apie 300 t maisto ir virtuvės atliekų (41 lentelė). Jeigu maisto atliekos bus renkamos 2 kartus per savaitę, tai per vieną apvažiavimą bus surenkama tik apie 3 t MVA (per mėnesį apie 25 t arba 52 m³). Jeigu MVA bus tvarkomos ne Akmenės rajono savivaldybėje, turėtų būti svarstoma galimybė savivaldybės teritorijoje įrengti surinktų MVA perkrovimo vietą (pavyzdžiui, surinktos maisto atliekos galėtų būti kraunamos į 30 m³ talpos didžiatūrį konteinerį su tentu ir kas dvi savaitės (šiltuoju laikotarpiu ir dažniau) išvežamos perdirbimui).

41 lentelė. Planuojami surinkti maisto ir virtuvės atliekų kiekiai Akmenės rajone

	Gyventojų skaičius	MVA kiekis MKA sraute, t ir kg/gyv,	Susida- rantis MVA kiekis, t	Gyventojų dalis daugiabu- čiuose, proc.	Susida- rantis MVA kiekis daugiabu- čiuose, t	Rūšiuo- jančiųjų dalis, proc.	Planuo- jami surinkti MVA kiekiai bendro naudo- jimo konteine- riuose, t/m
Akmenė	7 985	855 t	109	69%	75	70%	53
Naujoji Akmenė	2 355	46 kg/gyv.	366	78%	284	70%	199
Venta	2 250		105	69%	73	70%	51
Iš viso:	12 552		579		432		302

Šaltinis: sudaryta autorių

Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Akmenės rajone pateiktas 42 lentelėje.

42 lentelė. Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Akmenės rajone, vnt.

Gyvenvietė	Pagal pateiktą paraišką APVAI, MVA konteinerių skaičius, 0,24m ³ talpos	Pagal pateiktą paraišką APVAI, poreikis BSA individualioms valdoms konteineriai	Papildomas poreikis, MVA konteinerių skaičius, 0,24m ³ talpos
<i>Naujoji Akmenė</i>	0	0	25
<i>Akmenė</i>	0	0	8
<i>Venta</i>	0	0	9

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

Akmenės rajono savivaldybė kol kas nedalyvauja regioniniame projekte „Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Šiaulių regione“, todėl maisto ir virtuvės atliekų tvarkymui gali būti svarstomos ir kitos alternatyvos:

1. skelbiamas viešasis pirkimas – konkursas tvarkymo arba surinkimo ir tvarkymo paslaugoms. Tokiu atveju surinktų atliekų vežimu arba jų perkrovimu rūpinasi konkursą laimėjęs atliekų tvarkytojas;
2. Akmenės rajono savivaldybė organizuoja surinktų maisto atliekų tvarkymą decentralizuotai, pavyzdžiui nuotekų dumblo tvarkymo aikštelėje įrengiamas maisto atliekų elektrinis komposteris, jame gautas pirminis kompostas vėliau brandinamas su nuotekų dumblo. Preliminarios investicijos – apie 300 tūkst. Eur, atliekų tvarkymo veiklos vykdymui turi būti gauti visi reikalingi aplinkosauginiai leidimai.
3. jeigu būtų priimtas sprendimas vis dėlto surinktas maisto atliekas vežti apdorojimui į ŠRATC, kaip jau buvo minėta aukščiau turėtų būti svarstoma galimybė savivaldybės teritorijoje įrengti surinktų MVA perkrovimo vietą (pavyzdžiui, surinktos maisto atliekos galėtų būti kraunamos į 30 m³ talpos didžiatūrį konteinerį su tentu ir kas dvi savaitės (šiltuoju laikotarpiu ir dažniau) išvežamos perdirbimui). Preliminarios investicijos – apie 10 tūkst. Eur, atliekų tvarkymo (laikymo) veiklos vykdymui turi būti gauti visi reikalingi aplinkosauginiai leidimai.

Sprendimas, kaip ir kur tvarkyti surinktas maisto atliekas turės būti priimtas iki 2024 metų pradžios.

Plėtojant maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemą, turėtų būti surenkami kasmet vis didesni maisto atliekų kiekiai. Jeigu maisto atliekos būtų renkamos iš visų Naujosios Akmenės, Akmenės ir Ventos miestų gyventojų, jų galėtų būti surenkama per metus ir perdirbama apie 500-600 t.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 2.4.5 skyriuje.

2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginyje.

ŠRATC yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis – VŠĮ „Žaliasis taškas“, VŠĮ „Gamtos ateitis“ ir VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“³ - bei trišales sutartis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo savivaldybėje. Tačiau priėmus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4-2, 7, 10, 11-2 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymą*, savivaldybė (arba jos pavedimu – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius) iki 2022 m. gruodžio 1 d. *Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo* nustatyta tvarka turėjo pradėti procedūras pakuočių atliekų tvarkytojams, kurie teiks komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo paslaugą, parinkti. O esamos bendradarbiavimo sutartys su pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licenciją turinčiomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis per 6 mėnesius nuo pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarčių pasirašymo turės būti pakeistos arba sudarytos naujos, kad atitiktų naujus *Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* reikalavimus. Tikimasi, kad šie pokyčiai prisidės prie pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos efektyvumo didinimo.

Akmenės rajono savivaldybėje gerai išvystyta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra (žr. 1.5.3 skyrių). Tačiau patys žemiausi rūšiavimo rezultatai (mažiausi tinkamai išrūšiuoti ir sutvarkyti kiekiai) yra daugiabučiuose gyvenančių gyventojų, kurie naudojami bendro naudojimo konteneriais, tad šiai tikslinei grupei turės būti skiriamas didžiausias dėmesys, skatinant rūšiuoti atliekas ir naudotis jau sukurta rūšiavimo infrastruktūra. Planuojama vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant daugiabučių namų gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, o informaciją visuomenei pateikiant patraukliai ir inovatyviai.

³ VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijos Nr. 003 galiojimas panaikintas Aplinkos apsaugos agentūros 2022-10-05 sprendimu Nr. LO-4 ir įstaiga 2022-10-12 įgijo bankrutuojančios įmonės statusą.

Atsižvelgiant į tai, kad vis dar dideli pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekiai patenka į mišrias atliekas, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo potencialas yra ganėtinai didelis, todėl planuojama, kad iki 2027 m. atskirai surenkamų šių atliekų kiekiai turėtų išaugti beveik dvigubai (39 lentelė). Atliekų turėtojams bus suteikiama visa reikalinga informacija, kaip teisingai rūšiuoti atliekas, didelį dėmesį planuojama skirti švietimo kampanijoms.

Siekiant mažinti priemaišas ir gryninti rūšiuojamuoju būdu surinktus atliekų srautus, planuojama didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, įskaitant juridinių asmenų kontrolę, taikyti ne tik atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus, bet ir įdiegti teisingai rūšiuojančių ir kompostuojančių atliekų turėtojų pozityvaus skatinimo sistemą (lipdukais, įvertinti galimybes taikyti VR nuolaidą ar pan.).

2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane savivaldybėms numatytos šios rūšiuojamojo surinkimo plėtros užduotys:

- sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;
- atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- pastatyti specialius kontenerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės).

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą bei apmokestinamųjų gaminių tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiro surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiuojamo būdu (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita).

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei naudotų padangų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos bei padangų gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su ŠRATC sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų surinkimo ŠRATC įrengtose DGASA ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo.

DGASA tinklo plėtra. Siekiant užtikrinti didesnę pavojingųjų, statybinių, didelių gabaritų atliekų, EEĮ atliekų, baterijų ir akumuliatorių atliekų, naudotų padangų ir kitų atliekų surinkimo ir rūšiavimo patogumą visiems komunalinių atliekų turėtojams, taip pat vykdant *Valstybiniam atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* numatytą užduotį iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą, kad kaimo vietovėse DGASA būtų įrengta ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, iki 2027 m. Akmenės rajone planuojama rekonstruoti ir išplėsti esamą Ventos DGASA, nors visiems Akmenės rajono gyventojams atstumas iki esamų DGASA neviršija 15 km.

Kadangi esamos DGASA yra skirtos gyventojams aptarnauti, jomis negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl planuojama peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų, taip pat praplečiant už mokestį priimamų atliekų rūšių sąrašą (pvz., įtraukiant automobilių bamperius ir kt. atliekas). Šiuo tikslu visose DGASA ŠRATC planuoja įrengti svarstyklas.

Siekiant padidinti DGASA paslaugų prieinamumą, planuojama teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA arba į Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyną, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r. paslaugą, iš anksto patvirtinus tokių papildomų paslaugų kainodarą.

Per DGASA surenkami nemaži **statybinių ir kitų atliekų** kiekiai, kurių apdorojimui reikalinga regioninė infrastruktūra. Šiuo tikslu planuojama įrengti **1 regioninę DGASA su atliekų laikymo/apdorojimo zona**, numatant joje ir statybinių atliekų surinkimo, laikymo, rūšiavimo bei apdorojimo veiklas. Naujoje regioninėje aikštelėje bus vykdomas atliekų surinkimas, suvežimas iš kitų aikštelių bei didelių gabaritų, statybinių atliekų apdorojimas, tekstilės atliekų rūšiavimas, kapinių atliekų apdorojimas, PS putplasčio atliekų rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, kitų surinktų atliekų laikinas laikymas ir (ar) paruošimas perdirbimui.

Pavojingųjų atliekų surinkimas ir tvarkymas. Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybės, organizuodamos komunalinių atliekų surinkimo sistemas, turi užtikrinti atskiro buitės pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas DGASA ir apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 4 kartus per metus). Todėl plane numatyta priemonė – įvertinti savivaldybių poreikį dėl specialios mobilios transporto priemonės, pritaikytos buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimui, įsigijimo ir paslaugos teikimo Šiaulių regiono savivaldybėse, tokios paslaugos kainodaros.

Savivaldybė arba ŠRATC, sudarant su gamintojais ir importuotojais ar jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, sieks, kad pavojingųjų atliekų šrantai, kuriuos techniškai ir organizaciniu

požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Tekstilės atliekų surinkimas. Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per DGASA bei vykdant konteinerinį šių atliekų surinkimą Akmenės rajono savivaldybėje. Šiuo metu paramai gauti APVA pateikta paraiška Akmenės rajone įsigyti 14 vnt. tekstilės konteinerių, papildomas poreikis būtų dar 8 vnt. Tekstilės konteineriai skirti labdarai tinkamiems drabužiams ir aprangos aksesuarams surinkti: tvarkingiems rūbams, avalynei, rankinėms, užuolaidoms.

43 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Akmenės rajone

Savivaldybė	Pagal pateiktą paraišką APVA tekstilės atliekų konteinerių (talpa 2,5 m ³) skaičius	Papildomas poreikis tekstilės atliekų konteineriams, skaičius
Akmenės r.	14	8

Šaltinis: ŠRATC duomenys, 2022 m.

2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros išlaikymas bei plėtra ir toliau bus vykdoma regioniniu principu. Planuojamu laikotarpiu numatyta modernizuoti esamus MBA įrenginius. MBA įrenginių modernizavimas planuojamas po to, kai bus pastatytas ir pradės veikti Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginys. MBA įrenginių modernizacija bus vykdoma keliais etapais. Pirmiausiai planuojama atnaujinti Mišrių atliekų apdorojimo ir perdirbimo cechą (pajėgumas - apie 60 000 t/metus), tuomet įrengti Žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cechą (pajėgumas – apie 25 000 t/metus), vėliausiai – sertifikuoto KAK gamybos cechą, kuriame būtų gaminamas cemento fabrikams tinkamas naudoti alternatyvus kuras (pajėgumas – apie 40 000 t/metus). MBA įrenginių modernizavimo terminai ir apimtys priklausys nuo planuojamos gauti ES paramos.

Saugiam atliekų šalinimui užtikrinti, susidarančio filtrato kiekių bei taršos mažinimui, planuojama dalinai rekultivuoti Šiaulių regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno (Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.) 1-3 sekcijas bei įrengti sąvartyno 4 sekciją, keliais etapais modernizuoti esamus sąvartyno filtrato valymo įrenginius, modernizuoti Kairių sąvartyno nuotekų tinklus bei įrengti pirminį nuotekų apvalymą.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai į UAB „Gren Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę. Po MBA įrenginių modernizavimo ir sertifikuoto KAK gamybos cecho įrengimo, energetinę vertę turinčios atliekos bus naudojamos sertifikuoto KAK gamybai.

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plane* nustatytą valstybinę komunalinių atliekų tvarkymo užduotį – iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį), Šiaulių regione kasmet bus mažinamas likutinių komunalinių atliekų šalinimas. Prognozuojama, kad sąvartyne šalinamų Akmenės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis ir toliau mažės ir 2027 m. sudarys apie 5,4 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio (38 lentelė) (darant prielaidą, kad bus šalinamos tik atliekos po apdorojimo MBA įrenginiuose, netinkamos nei

perdirbimui, nei energijos gamybai). Jeigu sąvartyne taip pat būtų šalinamos gatvių sąšlavos, asbesto atliekos bei statybinių atliekų apdorojimo metu ar didelių gabaritų atliekų apdorojimo metu gauti likučiai, kurie netinkami nei perdirbimui, nei naudojimui energijai gauti, šalinamų atliekų kiekis gali būti šiek tiek didesnis, tačiau 2027 m. neviršys 8 proc.

2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

Pirmą kartą į *Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planą* yra įtrauktos šiukšlinimo prevencijos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti aplinkos šiukšlinimą ir sutvarkyti bešeimininkes atliekas:

- organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose;
- įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas;
- išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą;
- siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose;
- parengti ir įgyvendinti įvairių atliekų (kapinių, kramtomosios gumos, gyvūnų ekskrementų ar kt.) vengimo ir šiukšlinimo mažinimo kampaniją („Švaru ne ten, kur šluojama, o ten kur nešiukšlinama“), tęsti daugiabučių namų kiemuose vykdomas bendro naudojimo konteinerių viešo turinio patikrinimo akcijas;
- ir kt.

2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Iki 2023 m. komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo vienintelė viešoji paslauga, kurios kaina nereguliuojama. Paskutiniaisiais metais didėjant gyventojų nepasitenkinimui dėl taikomo skirtingo komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo savivaldybėse ir ženklaus vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už paslaugas dydžio skirtumo, Aplinkos ministerijos iniciatyva buvo imtasi veiksmų, siekiant sukurti efektyvesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų apmokestinimo sistemą.

LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plane buvo numatyta patvirtinti atliekų kainodaros principus, taikomus komunalinių atliekų tvarkymo paslaugoms. Atitinkamai 2021 m. gruodžio 23 d. priimti Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai (įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.) dėl reguliuojamos komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros įvedimo, suteikiant papildomas funkcijas nepriklausomai reguliavimo institucijai – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (VERT).

2023 m. sausį įsigaliojus naujam reguliavimui, VERT pagal savo patvirtintą Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką (numatyta patvirtinti 2022 m. gruodžio 28 d.) nustatys regionines komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainas ir prižiūrės, kaip jos

taikomos. Regioninė kaina bus nustatoma 3 metų laikotarpiui, ją sudarys RATC reguliuojama kaina, pagrįsta būtinosiomis sąnaudomis. Į regioninę kainą nebus įskaičiuojamos komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo, atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų sąnaudos.

Nuo 2023 m. RATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT. Be to, Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitime numatyta, kad RATC privalės sumokėti VERT 0,95 procento praėjusių kalendorinių metų RATC reguliuojamosios veiklos pajamų.

Taigi komunalinių atliekų, kurias savo įrenginiuose tvarkys ŠRATC, tvarkymo kainą nuo 2023 m. tvirtins VERT. Kadangi reguliuojama kaina bus skaičiuojama pirmą kartą 2023 m. ir šiuo metu dar nėra aiškumo dėl jos skaičiavimo, sunku įvertinti, kokia ji bus nuo 2024 m.

Reguluojama kainos dalis skirtinguose RATC skiriasi, bet galutinėje rinkliavoje ar kitoje įmokoje už komunalinių atliekų tvarkymą tai gali sudaryti vidutiniškai apie 50 proc.

Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į VERT nustatytas regionines kainas, taip pat vadovaudamosi LR Vyriausybės patvirtintomis vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą taisyklėmis bei savivaldybių vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktais (atskirai pasitvirtina kiekviena savivaldybė), pridėdamos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir vežimo paslaugų kainą, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo regioninės kainos patvirtinimo privalės pagal naują tvarką nustatyti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius.

Pažymėtina, kad savivaldybių tarybos, patvirtindamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydžius, turi įvertinti, ar jų mokama suma už paslaugas **neviršys 1 proc.** vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų. Jei apskaičiuotas rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydis už atliekų tvarkymo paslaugas viršys 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų, savivaldybės iš naujo turės įvertinti komunalinių atliekų tvarkymo administravimo, komunalinių atliekų tvarkymo lėšų administravimo sąnaudas ir perskaičiuoti rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų (fizinių asmenų) ir atliekų tvarkymą dydį, kad jis neviršytų 1 proc. vidutinių mėnesio statistinių savivaldybės namų ūkio pajamų.

3. AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS

3.1 Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos 44 lentelėje. Šiame priemonių plane numatytas ir komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų prognozuojamas preliminarus investicijų poreikis, lėšų poreikis visuomenės švietimui bei galimi finansavimo šaltiniai. Regioninės infrastruktūros priemonėms, kurioms numatytas preliminarus investicijų poreikis, numatyti ir įgyvendinimo prioritetai pagal priemonių svarbumą, atsižvelgiant į finansavimo galimybes, jų poveikį komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimui, teisinius reikalavimus ir pan., taip, kaip numatyta *Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane*. II ir III prioriteto priemonės ŠRATC planuoja įgyvendinti tik esant finansiniam ir ekonominiam pagrindimui ir (ar) galimybei gauti finansinę paramą. Kaip jau buvo minėta 2.5 skyriuje, nuo 2023 m. ŠRATC visas planuojamas vykdyti, vykdomas ar įvykdytas investicijas, susijusias su reguliuojama veikla, privalės pagrįsti ir suderinti su VERT.

2021-2027 metų vykdymo laikotarpiu Šiaulių regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota bei projektuojama regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginys. Kol kas Akmenės rajono savivaldybė šiame projekte nedalyvauja ir regioniniais Maisto atliekų apdorojimo – biomasės pulpos gamybos įrenginiais naudotis neplanuoja. Taip pat bus eksploatuojamos esama bei planuojama rekonstruoti DGASA Akmenės rajone Ventoje, Šiaulių regioninis sąvartynas, regioniniai MBA įrenginiai, regioninė didelių gabaritų ir kitų surinkimo bei laikymo/apdorojimo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai Akmenės rajone iš esmės išliks tokie patys, kaip yra suplanuota ir numatyta *Akmenės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane*, patvirtintame 2014 m. spalio 30 d. Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-223/E, t. y. ir toliau bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas, o mišrios komunalinės atliekos apdorojamos regioniniuose MBA įrenginiuose, mažinamas sąvartyne šalinimų atliekų kiekis.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo naudoti pakartotinai bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

2 skyriuje pateiktas detalesnis *Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

44 lentelė. Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti sąmoningumą bei atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (permąstyti, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)								
1.1. uždavinys. Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones								
1.1.1. Vykdėti viešinio kampanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant daugiabučių namų gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, o informaciją visuomenei pateikiant patraukliai ir inovatyviai	ŠRATC, savivaldybė	2023-2026 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	170,0	205,7	x		
1.1.2. Didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, įskaitant juridinių asmenų kontrolę, taikyti ne tik atsakomybę už savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus, bet ir įdiegti teisingai rūšiuojančių ir kompostuojančių atliekų turėtojų pozityvaus skatinimo sistemą (lipdukais, įvertinti galimybes taikyti VR nuolaidą ar pan.).	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
1.1.3. Įrengti informacines lentas (su išvežimo grafikais, didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų išvežimo grafikais ar pan.) bendro naudojimo konteinerių aikštelėse ir pateikti informaciją patraukliai bei estetiškai.	ŠRATC, Savivaldybė	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
1.1.4. Edukacijų erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas / parinkimas Šiaulių mieste	ŠRATC	2022-2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
1.2. uždavinys. Stiprinti Akmenės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir efektyvaus tvarkymo srityse								
1.2.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius ar pakartotinio daiktų naudojimo skatinimo centrus	Savivaldybė	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
1.2.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose ir renginiuose komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	Savivaldybė	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
1.2.3. Išanalizuoti galimybes ir siekti prisijungti prie Europos „zero waste cities“ iniciatyvos.	ŠRATC, Savivaldybė	2023 m.	-					
2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą								
2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą								
2.1.1. Įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darbuotojų valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą	Savivaldybė	2023–2027 m.	Valstybės, savivaldybės biudžeto lėšos					
2.2. uždavinys. Padėti atliekų turėtojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą								
2.2.1. Organizuoti viešinio kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugiartinis gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą								
2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių „Daiktų kiemas“) tinklą, įrengiant 2 vnt. Akmenės rajono savivaldybėje	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybių biudžetai, vietinės rinkliavos lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	50,0	60,5	x		
2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų atliekų/daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles „Daiktų kiemas“)	ŠRATC	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
2.3.3. Įrengti regioninį pakartotinio naudojimo centrą, kuriame būtų rūšiuojamos, tikrinamos, tvarkomos (remontuojamos, plaunamos, ir kt. atnaujinamos) pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktai	ŠRATC	2023 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ES fondų (2014-2020 m.) lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 403,0	1 697,6	x		
2.4. uždavinys. Užtikrinti šiuokšlinimo prevenciją, tvarkyti šiuokšles								
2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiuokšlių rinkimo iniciatyvose	ŠRATC, savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos					
2.4.4. Parengti ir įgyvendinti įvairių atliekų (kapinių, kramtomosios gumos, gyvūnų ekskrementų ar kt.) vengimo ir (ar) šiukšlinimo mažinimo kampaniją („Švaru ne ten, kur šluojama, o ten kur nešiukšlinama“), tęsti daugiabučių namų kiemuose vykdomas bendro naudojimo konteinerių viešo turinio patikrinimo akcijas	ŠRATC, savivaldybė	2022–2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*			x
2.4.5. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekų, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių (fontanų) tinklą savivaldybės traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	Savivaldybė	2023–2027 m.	Savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto lėšos					
2.4.6. Finansuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą	Savivaldybė	2023 m.	Valstybės, savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius								
3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis								
3.1.1. Inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą pasirinktose savivaldybėse, dalintis šio projekto rezultatais su visomis Šiaulių regiono savivaldybėmis	ŠRATC	2023–2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	20,0	24,2		x	
3.1.2. Skatinti namudinių kompostavimą žalioms ir (ar) maisto atliekoms, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti diferencijuotą apmokestinimą	ŠRATC, savivaldybė	2024–2027 m.	-					
3.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (informaciją internete, žiniasklaidoje ar pan.)	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.)	*	*	x		

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
			lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos					
3.1.4. Identifikuoti namudinio kompostavimo dėžių, skirtų kompostuoti maisto atliekas ir žaliąsias atliekas, Akmenės rajono savivaldybėje, poreikį	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	-					
3.1.5. Esant poreikiui, įsigyti ir aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis, skirtais kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas, Akmenės rajono savivaldybės individualių namų gyventojus	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos		<i>Investicijų poreikis bus patikslintas pasibaigus demonstraciniam projektui</i>		x	
3.1.6. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus, įtraukiant duomenis apie kompostuojančius namuose namų ūkius ar juridinius asmenis	ŠRATC, savivaldybė	2024-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					
3.1.7. Bendradarbiauti su VU Šiaulių akademijos Botanikos sodu ar kitomis panašią veiklą vykdančiomis įstaigomis ar įmonėmis dėl namudinio kompostavimo skatinimo ir populiarinimo	ŠRATC, savivaldybė	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	*	*	x		
3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį								
3.2.1. Aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo konteneriais, pasirinktinai virtuviniiais kibirėliais (poreikis 42 vnt. 240 l talpos daugiabučių aikštelėms maisto ir virtuvės atliekų surinkimui)	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	7,2	8,7			
3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams	Savivaldybė, ŠRATC	2024-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos					
3.2.3. Įgyvendinti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą	Savivaldybė, ŠRATC	2024-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį								
3.3.1. Peržiūrėti ir pagal poreikį atnaujinti kontenerių aikštelių išdėstymo schemą Akmenės rajono savivaldybėje	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
3.3.2. Parinkti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugas teikiančius paslaugų teikėjus ir sudaryti su jais sutartis	ŠRATC, Savivaldybė	2023 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
3.3.3. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugos bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugos teikimo administravimą	ŠRATC, Savivaldybė	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos					
3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.4.1. Plėsti buitįje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą, diegti rūšiuojamąjį surinkimą per DGASA) <i>(tekstilės atliekų konteinerių poreikis – 8 vnt., 14 vnt. jau pateikta paraiška APVA)</i>	Savivaldybė, ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	9,6	11,6	x		
3.4.2. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	ŠRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos					
3.4.3. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	ŠRATC, gamintojai ir importuotojai	2023-2027 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					
3.4.4. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buitįje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	ŠRATC	2023-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					
3.4.5. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu	Savivaldybė/ ŠRATC	2023-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
3.4.6. Teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA arba į Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyną, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r. paslaugą, iš anksto patvirtinus tokių papildomų paslaugų kainodarą	Savivaldybės įmonės, ŠRATC	2023-2027 m.	Privačios lėšos					
3.4.7. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų, taip pat praplečiant už mokesčių priimamų atliekų rūšių sąrašą (pvz., įtraukiant automobilių bamperius ir kt. atliekas)	ŠRATC	2023-2027 m.	Privačios lėšos					
3.5. uždavinys. Vystyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas								
3.5.1. Įvertinti savivaldybės poreikį dėl specialios mobilios transporto priemonės, pritaikytos buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimui, įsigijimo ir paslaugos teikimo Šiaulių regiono savivaldybėse, tokios paslaugos kainodaros	ŠRATC	2024 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	120,0	145,2 (jeigu nebus galimybės panaudoti daiktų kiemo automobilių)			x
3.5.2. Organizuoti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą, individualių namų aptarnavimą specialiais maišais ar dėžėmis)	Savivaldybė, ŠRATC	2025-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos					
3.5.3. Vykdyti buitįje susidarančių pavojingųjų atliekų priėmimą DGASA, plėtoti rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą DGASA	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos					
4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą								
4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą								
4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos					

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
4.1.2. Nustatyti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius, atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą regioninę kainą.	Savivaldybė	2023-2027 m.	-					
4.2. uždavinys. Plėtoti Akmenės rajono savivaldybės ir Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą								
4.2.1. Rekonstruoti ir išplėsti Ventos DGASA	ŠRATC	2027 m.	Savivaldybių biudžetų lėšos, ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 000,0	1 210,0	x		
4.2.2. Įrengti didelių gabaritų ir kitų atliekų surinkimo, laikymo/apdorojimo regioninę aikštelę	ŠRATC	2023-2027 m.	ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	1 000,0	1 210,0	x		
4.2.3. Modernizuoti regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais):	ŠRATC	2025-2027 m.	ES fondų (2021-2027 m.) lėšos, valstybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, ŠRATC lėšos, kitos lėšos	2 900,0	3 509,0	x		
I etapas – mišrių atliekų mechaninio apdorojimo ir perdirbimo cecho modernizavimas, siekiant efektyvinti antrinių žaliavų išrūšiavimo pajėgumus,				4 100,0	4 961,0	x		
II etapas – žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cecho įrengimas,				2 000,0	2 420,0			x
III etapas – sertifikuoto RDF ir SRF (KAK) gamybos cechas.								
4.2.4. Įrengti Šiaulių regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno 4 sekciją Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2024 - 2025 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	2 700,0	3 267,0	x		
4.2.5. Modernizuoto esamus sąvartyno filtrato valymo įrenginius (modernizavimą vykdant etapais):	ŠRATC	2023 - 2027 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	580,0	701,8	x		
I etapas – uždarytame Kairių sąvartyne,								
II etapas – veikiančiame regioniniame sąvartyne Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.,								

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
III etapas – sąvartyno filtrato ir filtrato koncentrato išgarinimo įrenginių pirkimas Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.				2 430,0 4 250,0	2 940,3 5 142,5		x	x
4.2.6. Modernizuoti Kairių sąvartyno nuotekų tinklus bei įrengti pirminį nuotekų apvalymą	ŠRATC	2023 - 2024 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	454,0	549,3		x	
4.2.7. Įsigyti putų polistirolo atliekų tvarkymo įrenginius	ŠRATC	2023 m.	ŠRATC lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, kitos lėšos	50,0	60,5			x
4.3. uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai								
4.3.1. Eksploatuoti Šiaulių regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną ir Atliekų tvarkymo aikštelę, kaupti lėšas sąvartyno uždarymui	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.2. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.3. Eksploatuoti DGASA ir „Daiktų kiemo“ stoteles, regioninį pakartotinio naudojimo centrą	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos					
4.3.4. Eksploatuoti MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r.	ŠRATC	2022-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.3.5. Eksploatuoti naujai įrengtą atliekų laikymo/apdorojimo aikštelę	ŠRATC	2026-2027 m.	Vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
4.4. uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą								
4.4.1. Vykdyti surinktų ir perduotų tvarkyti komunalinių atliekų apskaitą bei surinktų atliekų per papildančias atliekų surinkimo sistemas analizę	Savivaldybė, ŠRATC	2022-2027 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos lėšos, ŠRATC lėšos					
Iš viso, iš kurių:				23 243,8	28 125,0	13 919,8	2 904,0	6 420,0
Visuomenės švietimui, įtraukimui, pilotiniams projektams*, tame tarpe:				170,0	205,7	170,0		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				-	-	-		
<i>Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis</i>				170,0	205,7	170,0		

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. Eur (su PVM)	Priemonių įgyvendinimo prioritetai		
						I	II	III
Rūšiuojamojo surinkimo ir namudinio kompostavimo infrastruktūros plėtrai, tame tarpe:				2 206,8	2 670,3	2 066,8	20,0	120,0
Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis				-	-	-		
Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis				2 186,8	2 646,1	2 066,8		120,0
Priemonės, finansuojamos vietinės rinkliavos, ŠRATC, savivaldybės biudžeto, kitomis lėšomis				20,0	24,2		20,0	
Atliekų tvarkymo įrenginių, infrastruktūros plėtrai, atnaujinimui, tame tarpe:				20 867,0	25 249,1	11 683,0	2 884,0	6 300,0
Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2014-2020 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis				1 403,0	1 697,6	1 403,0		
Priemonės, dalinai finansuojamos ES 2021-2027 m. fondų, valstybės biudžeto lėšomis				7 000,0	8 470,0	7 000,0		-
Priemonės, finansuojamos vietinės rinkliavos, ŠRATC, savivaldybės biudžeto, kitomis lėšomis				12 464,0	15 081,4	3 280,0	2 884,0	6 300,0
Iš viso tik Akmenės rajono sav. priemonės:				1 066,8	1 290,9	1 066,8		
Iš viso Šiaulių regioninės ar kelių savivaldybių (bendros) priemonės:				22 177,0	26 834,2	12 853,0	2 904,0	6 420,0

* visiems visuomenės švietimo projektams iki 2027 m. planuojamas lėšų poreikis Šiaulių regiono mastu – 350 tūkst. Eur be PVM (423,5 tūkst. Eur su PVM);

** - lėšų poreikis nenumatomas, infrastruktūra bus įrengiama pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšomis.

Atsižvelgiant į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje numatytus veiksmus – didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus bei plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, planuojama, kad dalis Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatytų priemonių galės būti dalinai finansuojamos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis.

Regioninė pažangos priemonė 02-001-06-10-01 (RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojama esamos DGASA plėtra bei atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių „Daiktų kiemas“) tinklo plėtra, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, **maisto ir tekstilės atliekų** surinkimo priemonės, taip pat regioninė visuomenės informavimo kampanija. Akmenės rajono savivaldybės indėlis pažangos priemonėje bus suplanuotas bei rezultato rodikliai įvertinti, Aplinkos ministerijai parengus ir patvirtinus pažangos priemonės aprašą ir Šiaulių regionui parengus pažangos priemonę.

Pažangos priemonė 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“. Planuojama, kad iš šios pažangos priemonės bus finansuojami regioniniai biologinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo ar plėtros projektai:

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plane numatyta priemonė	Biologinių atliekų perdirbimo pajėgumai, t/m	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Eur (be PVM)	Preliminarus rezultato rodiklis ⁴
4.2.3. Modernizuoti regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais): II etapas – žaliųjų atliekų, taip pat maisto bei virtuvės atliekų, surinktų su žaliosiomis atliekomis perdirbimo į kompostą cecho įrengimas (I prioritetas)	25 000 t/m	4 100	7 000

Planuojama, kad iki 2027 m. iš **Pažangos priemonės 02-001-06-10-02 „Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų panaudojimą“** bus galimybė pasinaudoti daliniu finansavimu konkurso laimėjimo atveju ir MBA įrenginių modernizavimo I etapui: 4.2.3. Modernizuoti regioninius MBA įrenginius Jurgeliškių k. 9, Šiaulių r., (modernizavimą vykdant etapais): I etapas – mišrių atliekų mechaninio apdorojimo ir perdirbimo cecho modernizavimas, siekiant efektyvinti antrinių žaliavų išrūšiavimo pajėgumus; preliminarus lėšų poreikis priemonės įgyvendinimui – 2 900,0 tūkst. Eur be PVM. Įgyvendinus šį projektą, padidėtų perdirbimui paruošiamų atliekų kiekiai iki 1 600 t/m.

⁴ Vadovaujantis Šiaulių regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. planu, patvirtintu Šiaulių regiono plėtros tarybos 2023-03-30 sprendimu Nr. ŠR/TS-15.

3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Akmenės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, pateiktos 44 lentelėje;
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma 45 lentelė):

45 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė Faktinė reikšmė	53% ...	56% ...	58% ...	61% ...	57% ...
260.3	Planuojamas šalinti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė Faktinė reikšmė	10,7% ...	9,3% ...	8,0% ...	6,7% ...	5,4% ...
Rūšiavimo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybei							
261.1	Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiujamuoju būdu surinkti Akmenės rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė Faktinė reikšmė	60% ...	65% ...	70% ...	75% ...	80% ...
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	Faktinė reikšmė		...	...	...	...
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	Faktinė reikšmė			...	...	...
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių	Siektina reikšmė Faktinė reikšmė	2 ...	2 ...	2 ...	2 ...	2 + 1 (reg.) ...

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
	aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų						
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	1	1	2	2	2
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...